

C

KATEKISMO

DI 6. 16.

ALO

HEMO KE YELI WOLO,

NYOŇMO WIEMO KUKUDŠI

KE

WADŠEMO WOLO LE.

Bibliothek des
Basl. Missionshauses
Abt. Eingebornensprachen

THIRD EDITION, REVISED

BASEL:

PRINTED FOR THE BASEL MISSIONARY SOCIETY.

C. SCHULTZE, PRINTER.

1874.

This Book contains:

1. A Catechism of Christian Doctrine;
 2. Select Scripture Passages;
 3. The Confirmation Book, used in the Basel Mission on the Gold Coast; — in the Gã or *Akra* Language.
-

The Alphabet employed is that of Professor *Lepsius* of Berlin.

a, e, i, o, u, sound as in the English words
far, best, sit, post, full; á, í, with high tone.

ē=e in English *very, there*.

ō=o in *not, nor*.

ā, ē, ī, ō, ū, are nasal vowels.

ā, ē, ī, ō, ū, are long vowels;

aa, āā, ee, ee, ... ditto in negative verbs;

aä, āä, öö, oö, are used in other cases.

n̄=ng in *sing*.

š=sh; tš=ch in *chin*; dš=j, or g in *gin*.

f, a sound between *sh* and *f*.

G137035

AF/PL8191.1413

Africana cases

NIIBIMO SOLEMO MLI

FAIKPAMO KE DŠOMO.

W_o-Nontš_o Iesu Kristo drom_o l_e,
K_e Nyoñmo suom_o l_e,
K_e Mum_o kroñkroñ nanyob_o l_e
K_e nyefiā ahī šī! Amen.

W_o s_o l_e!

O Nontš_o Iesu Kristo, bo moni dšī gbal_o kpeten_okple
k_e mei nī y_o kroññ l_e atšōl_o l_e, ni bodientš_e ogbeke-
biiaši, beni oye afii nyoñma k_e enyo l_e, ota šī y_e tšōl_oi
aten y_e solemow_e l_e, koni oboame toi ni obiam_e ii:
wobabua w_ohe na y_e owe l_e, koni wonu noni d_e w_o-
hem_o k_e yeli šišitō k_e Nyoñmo dšam_o he tšōm_o, alo
Kristofoi ayiwalaherem_o Nyoñmo dšam_o l_e he yitš_o-sādšī
l_e; šī dšee no keke, šī w_oba bi_e n_e, koni abiwo nī y_e
neke sādšī n_e ahew_o ni anō-māmow_o y_e oniilē mli hā
woyiwalaherem_o l_e. Nohew_o l_e wonkpao fai: nō Mum_o
kroñkroñ drom_o ohāw_o y_e neke niitšum_o n_e mli. Gblemo
w_ohieñmeii, koni w_ona omla l_e mli nakpenii l_e; gblemo
w_ofē w_otšuiian; gblemo w_odfeñm_o, koni w_onyē_o w_onaā
owiemo kroñkroñ l_e na dāne, koni kedšī anōw_o amā-
m_o bofoi l_e k_e gbal_oi l_e ašišidšē l_e nī ekonte dšī bo,
Nontš_o Iesu l_e n_o, ni anōw_o ato k_e-dš_e Satan k_e dš_e
neñ šišium_o leñ dšogbā l_e, w_onā w_ohem_o k_e yeli nagbē
nī dšī w_osusumai ayiwalaherem_o l_e. Amen.

Wọ-Tṣe ní yọ ñwei:

Ogbei le he atṣe!

Omantṣeyeli le aba!

Afe noni osumoo ye ṣikpoñ le nọ,
take afeọ ye ñwei le.

Hāwọ ñmene wọdā ñmā!

Ni oke wọnetōmọi le afawọ,
tamọ boni wọke-faā meì ní tōọ wọnọ le!

Ni okewọ akaya kā le mli!

Ṣi dṣiemowọ ke-dṣe efoñ le mli!

Ṣi onō dṣi mantṣeyeli le, ke hewale le,
ke anumnyam le, ke-yaṣi nanọ!

Amen.

Nagbē Dṣomo.

1.

Iehowa adṣọo ni etoö!

Iehowa ahā ehie akpe ye onọ, ni edroö!

Iehowa awo ehie nọ ye onọ, ni chāo hedṣole!

Amen.

2.

Nyoñmo hedṣole ní fe dfeñmo fē le

Ato nyetṣuii ke nyedfeñmonii le

Ye Kristo Iesu mli!

Amen.

3.

Iehowa abu okpodṣē ke omliḃā he

Ke-dṣe be ne mli ke-yaṣi nanọ!

Amen.

KATEKISMO

ALO

HEMO KE YELI WOLO.

Mlibotemo.

1.

Namo d̄si anokwa Kristofonyo?

Moni heo Kristo no yeo ke-d̄se et̄suin fiā, ni abaptisile awo egbei le amli, take Kristo ke: "Moni heo yeo ni abaptisile le, aahere eyiwala; ši moni hee yee le, aabule fo." Marko 16, 16.

Yi 1.

Baptisimo.

2.

Meni d̄si baptisimo le?

Baptisimo le d̄si sakramento, lo Nyoñmo wiemo ke okadi, noni Nyoñmo, T̄se le, ke Iesu Kristo, ebi le, ke Mum̄o kron̄kron̄ le n̄o-yeo odase, ake eefe Nyoñmo m̄obonalo ehā moni abaptisio le, ni edromo kron̄n le na le en̄o ehe ešai le f̄e efale ye Iesu Kristo hewo, ni ekele fe ebi ke n̄weinii le f̄e yelo.

3.

Meni wo-Nont̄šo Iesu Kristo ke ye Baptisimo le hewo?

"An̄o hegbe f̄e ahāmi ye n̄wei ke šikpon̄ no. No-hewo le nyeyaa ni nyeyafea d̄šenmād̄ši le f̄e mikasel̄oi, nyebaptisiaame nyewoa T̄se le ke Bi le ke Mum̄o kron̄-

kron le gbei le amli, ni nyetšōaame, koni ameye nii fiā ní mikenye le nō. Ni na, mi le mikenye ye dā ke-yaši dšēn nagbē le!“ Mat. 28, 18—20.

Ni asan hū:

“Nyeyaä dšē len fē kwa nyeyašiea sanekpakpa le nyetšōa nofēno ní abo le: moni heo yeo ni abaptisile le, aahere eyiwala; ši moni hee yee le, aabule fo.“ Marko 16, 15. 16.

Yi II.

Hemo ke yeli.

4.

Namo nō oheo oyeo?

I. Miheo Nyoñmo ní dši Tšē ofe le ke nwei ke šikpoñ felo le nō miyeo.

Meni dši no?

Miheo miyeo ake Nyoñmo ebomi ke niibonii le fē, ake enō gbomotšo ke susuma, hienmeii, toii ke henii fē, dšēnmō ke seyomonii le fē ehāmi, ni esa eto lolo; asan hū enō atadei ke aspatre, awyi ke tokotai, niyē-nii ke niinumonii, tšu ke we, (nā ke bii,) aboi, koloi ke nii fē efata he edromi dā; eke nii ní hia gbomotšo ke wala fē edšēn mino babao; ebu mihe ye kai fē mli, ni eba miyi ni esrami ke-to ye nōfoñ fē nōfoñ le he: ni nii ne fē kwa efe ye etšē-Nyoñmo mlihile ke mōbō-nale le na ekwee misamo ke misale ní mibe le: nii ne fē he hū ní migbena dši, ake madale ši ni mawole ni masōmole ni mabole toi le. Ene ye mli lelen!

II. Miheo Iesu Kristo, ebinu kome ní efo le, ní dši wo-Nontšo le, miyeo,

III. Moni añōle ho ke-dšē Mumō kroñkroñ len, ni oblayo Maria le fole,

- IV. Ni ena amanehülū yē Pontio Pilato yīnō ni aseñ-
le, egbo ni afūle;
V. Ekpleke ši ke-te gbohĩadše, gbĩ ní dši gbĩ ete
le ete ši ekoñ ke-dše gbohĩ atēñ,
VI. Ete nwei, ni eyata ši yē Nyonmo ní dši etše ofe
le ninedšurō nō;
VII. Dšei eedše eeba ni ebakodšo mei ní hīe kāmō
ke mei ní egboi le.

Meni dši no?

Miheo miyeo, ake Iesu Kristo dši anokwa Nyonmo ní
tše le fō yē nano, ke anokwa gbomo hū ní oblayo
kronñ Maria le fō le, ni le dši mi-Nontšo le, moni
kpōmi, gbomo ní eladše ni eye fō le, ni esa ehemi ni
edšiemī ke-dše^e ešai fē ke gbele ke abonsam hewale le
mli, ni enē dšee šika ke dfetei na, ši mon ledientše
elá kronkron ní dšra wa le, ke emanehülū ke gbele,
tše eye bem le, na; koni matšō ledientše enō, ni mahi
ešiši yē emanťeyeli le mli, ni masōmole yē nano dšale,
emūyeli ke hedšole mli: take bō hū ní ete ši ke-dše
gbele mli, ni ehie kää ni eyeo mantše ke-yašio nano le.
Enē yē mli leleñ!

- VIII. Miheo Mumō kronkron le nō,
IX. Ke Kristo asafo kronkron kome ní yō hefēhe le,
meikronkroĩ le ananyobo le,
X. Ke ešai fā le,
XI. Ke helo šitē le,
XII. Ke nano wala le, miyeo.

Meni dši no?

Miheo miyeo, ake minyēñ midientše midfeñmō lo
mihewale na mihe Iesu Kristo, mi-Nontšo le, nō miye
alo miba enō; ši mon, Mumō kronkron le etšō sane-
kpakpa le nō etšemi ke-ba, eke eniikēñii le tšo yē minō,

e fe mihe krońkroń ye anokwa hemo ke yeli le mli eto; take bo non ni etseo Kristo asafu mu le fe ni yo ši-kpon le no le ke-baa ni ebuaa amena, ni etseo ye ameno, ni efe ameha krońkroń eto ye Iesu Kristo no, ye anokwa hemo ke yeli ni efe ekome le mli. Ni neke Kristo asafu non le mli ni enoo mika mei fe ni heo yeo le aha esai le fe efaa babao da, ni nagbe le eetemi ke gbohi fe kwa ši, ni eeno nana wala ebami ke heyelilo le fe ye Kristo mli le. Ene ye mli lelen!

5.

Me se wonaa ye neke hemo ke yeli ne mli?

Ake abuwu bem ye Nyomo hie ye Iesu Kristo hewu, ni ano Momo krońkroń le akewu, koni wosole ni wotse Nyomo ake wotse, ni woba wodsen ye eki-tai le ana.

Yi III.

Nontso solemo.

6.

Te Nontso le tsowu ake wosole ten?

Wo Tse ni yo nwei!

Te esiši yo ten?

Nyomo ke ene ehawu tsui, koni woha woye, ake le dsi wotse lelen ni wohu wotse ebii lelen, beni afe ni woka mise ke tsuidsuru fe akpale fai, take gbekebii dsudsi kpa ametse dsuru fai le.

Faikpamo I.

Ogbei le afe krońkroń!

Te ene šiši yo ten?

Nyomo gbei le ye krońkroń ye ledientse emli mon; si wokpaai fai ye neke solemo le mli, ake eefe krońkroń ye wohu woten.

Te afeɔ ene teɛ?

Ked̄si ad̄sad̄se Nyoɛmo wiemo le at̄sō kroɛɛ ni
wohū wōke-ba wōd̄seɛ kroɛɛ ake Nyoɛmo bii le: ene
femo le mli le ye obuawo, Ata d̄šūrō ní yō n̄wei! —
Ši ke moko t̄sō nokroko ni ebāa ed̄seɛ ye Nyoɛmo
wiemo t̄sōmo le na le, le le ebuleo Nyoɛmo gbei le ye
woteɛ: ene he buwo he ke-d̄se, Ata d̄šūrō ní yō n̄wei!

Faikpamo II.

Omaɛt̄seyeli le aba!

Te ene šiši yō teɛ?

Nyoɛmo maɛt̄seyeli le baā ye ledient̄se ehewale na,
t̄se wōkpaale he fai moɛ, šī wōkpaā fai ye neke solemo
ne mli, ake eeba wohū wonō.

Te afeɔ ene teɛ?

Ked̄si n̄wei t̄se le nō e-Mumo kroɛkroɛ le ehāwo,
ní wōhe ewiemo kroɛkroɛ le woye ye edromo le na
ni wōba wōd̄seɛ ye ehie ye benebe le mli ye bie ke
d̄semei le dā le.

Faikpamo III.

Afe noni osumoo ye šikpoɛ le no, take afeɔ ye n̄wei le!

Te ene šiši yō teɛ?

Afeɔ Nyoɛmo dromo suomo kpakpa le na nii le
kē, t̄se wōkpaale he fai moɛ, šī wōkpaā fai ye neke
solemo ne mli, ake aafe ye wohū woteɛ.

Te afeɔ ene teɛ?

Ked̄si Nyoɛmo kū yintō ke taomo fon̄ fē na ni et̄ši
mei fē ní ekplēē egbei kroɛkroɛfemo le ke emaɛt̄seyeli
le bā le gbe, ed̄šake no d̄ši abonsam ke d̄se nen̄ ke

wodientše wobelo le suomō le. Ni asan kedši ewadšewo
 ní womāmo ši šin̄n ye ewiemō le ke hemo ke yeli le
 mli ke-yaši wonagbē le, no dši edromō suomō kpakpa le.

Faikpamō IV.

Hāwo n̄mene wodā n̄mā!

Te ene šiši yō ten?

Nyonmo n̄ō dā n̄mā ehāawō ke gbomei fōdši le
 fē, tše wokpaale he fai tete; ši wokpaale fai ye neke
 solemō ne mli, ake eehā woyo se ní wōke šidā ahe wō
 dā n̄mā le.

Meni dši dā n̄mā šiši?

Nofēno ní hiaā gbomotšo le, take: Niiyēnii, niinu-
 monii, atadei ke niuhānii, aspatrei ke tokotai, šia ke
 tšu, šikpon ke koloi, šika ke nii, nā kpakpa, bii kpa-
 kpai, webii kpakpai, n̄yeloi kpakpai ke anōkwafoi, dšen
 ke mañyeli kpakpa, hūlū tšō ke nunemō, hedšole, he-
 wale, tšosemō, wō, nanemei kpakpai, hegbomei anō-
 kwafoi, ke nii.

Faikpamō V.

Ni oke wonotōmōi le afawō, tamō boni wōhū wōke-
 faā meí ní tōō wonō le!

Te ene šiši yō ten?

Wokpaā fai ye neke solemō ne mli, ake n̄wei tše
 le akabu wōhe eša le ní ekwa wōfaikpamō ne ye no
 hewō; etlake wosaa nokomeflo ní wokpaā he fai le, ni
 asan esaawō hū mon; ši womikpale fai, ake enō fē
 edrowō; edšake dāne wōfeō eša pī ni wosa fōbu son̄n:
 no ni wō hū wonō-fa mei ní efewō eša le ke-dše wō-
 tšuii amli, ni wōfeame edšūrō ye suomō na.

Faikpamō VI.

Ni okewo akaya kā mli!

Te ene šiši yo teñ?

Nyonmo ekaa mokomoko mon: ši wokpaä fai ye neke solemo ne mli, ake Nyonmo abu wohe ni etowo, koni abonsam ke dše nen ke wodientše wohelo le aka-šišiuwo ni amelakawo ke-ya hiesā, nwanedšē, tšuífā ke ešai ke hiegbedšianii krokomei amlī; ni kedši amegba wona tete le, ake woye kōnim kē ni wogbe ta le na.

Faikpamō VII.

Ši dšiemowo ke-dše efoñ le mli!

Te ene šiši yo teñ?

Wokpaä fai ye neke solemo ne mli woke-gbeo na, ake nweitše le akpōwo ke-dše gbomotšo ke susuma gbei kpakpa ke nii ahe niifōdši le fē mli; ni nagbē, kedši wogbele be le eše le, eke hedšole ahā wodše dšen ni enōwo ke-dše neke amanehülū dšo ne mli ke-ba emasei ye nwei ye edromō le na.

Nontšo le solemo le nagbē.

Ši onō dši mantšeyeli le, ke hewale le, ke anum-nyam le, ke-yaši nano! Amen.

Te ene šiši yo teñ?

Ešiši dši, ake mamā nō mi, ake neke faikpamoi ne aňō nwei tše le na, ni ebo toi. Etfake ledientše ewowo kitā, ake wosole neke, ni ewo ši ehāwo, ake eebowo toi. Amen, Amen, no dši: hē, hē, aba mli nakai!

Yi IV.

Nyoñmo kitaĩ lẹ.

7.

Meni kitaĩ Nyoñmo woọ lẹ?

Eke: Mi dši lehowa, o-Nyoñmo lẹ, ní dšieo ke-dše Mizraim šikpoñ lẹ no, ke-dše nyōdši awe lẹ:

I. Kaná nyoñmei krokomei ye mihĩe!

Te ene šiši yo teñ?

Ake dša ake woše Nyoñmo gbeye ni wosumole ni wodāñle fe nibii fiā.

II. Kafe amagā ko lo noko ní tamọ nii ní yo hwei, o nii ní yo šikpoñ lẹ no, lo nii ní yo nu mli ye šikpoñ lẹ šiši lẹ ohā ohe: kadšaame, ni kasōmoame hū; ši mi, lehowa o-Nyoñmo lẹ, mi dši Mawu awuñayelo, ní woọ tšemei atōmoi anyōmo ke-tšōo bii anọ ke-yašio yinobii ní dši ete ke mei ní dši edfe ní nyeomi lẹ anọ; ni minaā mei akpei abọ ní sumoomi ni amebuọ mikitāi lẹ amobọ.

Te ene šiši yo teñ?

Ake woše Nyoñmo gbeye ni wosumole, ní wokadša nokonoko dša lẹ kome keke, ni wosa wodšale ye le-dientše ewiemọ lẹ na, boni edšie ehe kpo etšowo lẹ.

III. Kahĩe lehowa, o-Nyoñmo lẹ, gbẹi amli yaka-yaka; ši lehowa ebuñ moni hĩeọ egbẹi amli yakayaka lẹ bem.

Te ene šiši yo teñ?

Ake woše Nyoñmo gbeye ni wosumole, ní woka-bule egbẹi lẹ ke musubọ, lōmo, kitākāmo, nkōnyayeli,

amalemo ke šišumo; ši mon wofàle ye amane fē amane mli, ni wòḍṣale ni wòwole ni wòḍṣole ni wòdale ši.

VI. Ohīe ahī hedšomogbī lē nò, ní ohā ehe atše. Gbīī ekpa lē otšu nii, ni ofe onii fiā; ši gbī ní dši gbī kpawo lē dši hedšomogbī hā Iehowa, o-Nyoñmo lē; no mli lē okaṣṣu niitšumo ko, bo, lo obinu, lo obiyo, lo owenu, lo oweyo, lo okoloi, lo ogbo ní yò ogboi lē amlī; ši gbīī ekpa Iehowa nō-fe nwei ke šikpoñ, ke nšo ke nofēno ní yò amemli, ni eñō gbī ní dši gbī kpawo lē edšo ehe; nohewo ni Iehowa dšo hedšomogbī lē, ni ehā ehe tše lē!

Te ene šiši yò ten?

Woše Nyoñmo gbeye ni wosumole, koni wokagbe solemo, Nyoñmo wiemo šiemo ke ekemo lē he guo, ši mon wòbuame kronkron, wòbo toi ni wokase ye tšui-dšurō na.

V. Wo otše ke onye, koni ogbīī atše ye šikpoñ lē ní Iehowa, o-Nyoñmo lē, hāāo lē nò.

Te ene šiši yò ten?

Woše Nyoñmo gbeye ni wosumole, koni wokagbe wofoloi lo wonontšomei ahe guo lo wòwoame mlifū; ši mon wòwoame, wòsòmoame, wòdo amehe ni wòbuame.

VI. Kagbe gbomo.

Te ene šiši yò ten?

Woše Nyoñmo gbeye ni wosumole, koni wokafe wonanyogbomo efon ye egbomotšo lo ewala lē gbefān; ši mon woye wòbuale ni wòherele ye gbomotšo lo wala amanei fē mli.

VII. Kabo adfamañ.

Te ene šiši yo ten?

Woše Nyonmo gbeye ni wosumole, koni woba wotšen ye hetšemo ke tšosemo mli ye wiemoi ke nii-tšumoi agbefañ, ni woteñ mofemo asumọ ewu lo enā ni ebule.

VIII. Kadšu.

Te ene šiši yo ten?

Woše Nyonmo gbeye ni wosumole, koni wokašo wonanyogbomo šika lo enii ye eden lo woke apasaianii ke niiyeli yele se; ši mon woye wobuale ye enii ke ehe kwemo gbefañ, ni efere, ni wabu he wohāle.

IX. Kaye amale odase ye onanyo hewo.

Te ene šiši yo ten?

Woše Nyonmo gbeye ni wosumole, koni wokamale wotšo wonanyogbomo, lo ni wokele aye kōtōmpo sane, lo wotšo esegbe, lo wonyie ešiši, lo wowie ehe efon woke-fite egbei; ši mon wona wohāle, wowie ehe ekpakpa, ni woke nii fē atšo ekpakpa mli wohāle.

X. Ohie akakō onanyo šia nọ; ohie akakō onanyo nā nọ, alo ewenu lo eweyo lo etšina lo etedši, alo noko ni dši onanyo nō!

Te ene šiši yo ten?

Woše Nyonmo gbeye, ni wosumole, koni woke nā fon akadi wonanyogbomo wofasenii lo šia se, lo woke sane kōdōn ni tamọ dšale sane ašo ye eden; ši mon woye wobuale ni eto. — Wosa wokalaka enā lo ewebii lo ekoloi tete ke-dše ehe, lo wofite ameyin lo wošo ye eden; ši mon wowie wotšōame, ni amehi enō, ni ametšu amegbenanii le.

8.

Meni Nyoŋmo ke ye neke kitai le ahe?

Nyoŋmo boŋ koko, ake eebu mei fē ní tōŋ neke kitai ne anŋ fo. Nohewo le dša ake woše emlifū le gbeye ni wŋkafe eša woši neke kitai ne. Ši esa ewoŋ edromo ke niikpakpai fē ši ehāā mei fē ní yeŋ nakai kitai ne anŋ. Nohewo ni dša ake woosumole hū ni woŋŋō wŋhie wŋfō enŋ ni wŋke wŋtsui fē aba wŋdšen ye ekitai le ana.

9.

Meni hewo ake Nyoŋmo mla le ehāwo le?

Tšutšu le ake-hāwo, koni wŋke-na wŋhe ešai le ana ye Nyoŋmo hie. Noni dši enyo le, koni wŋna niitšumoi ní sa Nyoŋmo hie ake wŋfe ní wŋke-ba wŋdšen ye Nyoŋmo hie le ana.

10.

Aso wŋnyē Nyoŋmo mla le nŋ wŋye kwrā?

Dabi; ši, take boni afowo ni wŋyo ne, ešafeloi ke meifōdši dšiwŋ; nohewo le wŋniitšumoi kpakpai tete ehii ke-wulaa ši. Ši Nyoŋmo, tše le, beni afe ní aye abuawo hewo le, enŋ Iesu Kristo, ebi kome ní efŋ le, ní feko eša ko dā ni eye Nyoŋmo kitai le fē nŋ kwrā le, ekewo. Nohewo le, kedši wŋhe Iesu Kristo nŋ wŋye le, Nyoŋmo dšeo edromo kroŋŋ le mli ebuowo ye Iesu Kristo hewo, ake wŋye ekitai le fē nŋ.

11.

Ši bele meba ni wŋtsu niitšumoi kpakpai mŋ?

Dšee ake wŋke wŋniitšumoi kpakpai ato eša nā-dšian ni wŋná nano wala; edšake Kristo kome ni eto

wōhe eša le nādšian ni ená nano wala ehāwō. Ši ene hewō moñ ní wotšu niitšumoi kpakpai, ake wōke-ye wōhemo ke yeli le he odase, ni wōda wō-Nontšo Nyoñmo šì ye edšūrōfemoi le ahewō.

Y i V.

Nontšo niyēnii.

12.

Meni titri ake-wo wōhemo ke yeli hewale?
Ake wō-Nontšo Iesu Kristo niyēnii le.

13.

Meni dši Nontšo Iesu Kristo niyēnii le?

Nontšo niyēnii le dši sakramento ke Nyoñmo wiemo okadi, no mli ni Kristo nō egbomotšo ke elá dientše le ekeowo ye abolo ke wein le noñ mli, ni enō-mā nō mi ehāwō, ake wōye wōhe ešai fā ke nano wala.

14.

Meni Nyoñmo wiemo keo ye Nontšo niyēnii le ahewō?

Wō-Nontšo Iesu, nakai nyō leñ nōñ ní atšō ese-ge le, ekō abolo, ni eda šì, ni ekūmo mli, ni enō-hā ekaseloi le, ni eke:

“Nyehea nyeyea! ene dši migbomotšo ní añō-hā ye nyehewō. Nyefea ene, ni nyenō-kaimi.”

Nakai noñ hū ewo kpulu le ye niyēnii ase, ni eda šì, ni enō-hāame eke:

“Nyefē nyenua eko; edšake ene dši milá le ní dši kpāñmo hē le nō le ní añō-fie šì ahānye ke mei pī ye nyehe ešai fā hewō le. Nyefea ene, šiiabo ní nyeanu le ni nyenō-kaimi.” Mateo 26, 26–28. Luk. 22, 19, 20.

15.

Meni dši neke niyēnii le senamo?

Ene wonaä ye wiemoi le amlī nī ke ake: "Anō-hānye ye nyehe ešai fā hewo"; edši ake neke sakramento ne mli le anō ešai fā, wala ke hedšole ahāwo ye neke wiemoi ne ana. Etfake moni anō ehe ešai afale le, enā wala ke hedšole hū.

16.

Te afe ten nī gbomotšo niyeli ke numo le atšu nakai nibii wudši le?

Dsee niyeli ke numo ni efe mon, ši wiemoi le nī aumā ne: "Anō-hānye ye nyehe ešai fā hewo" le; ni neke wiemoi ne fata niyeli ke numo le he ni amedši sane titri ye sakramento le mli; ni moni heo nakai wiemoi le yeo le, le le eye noni ametši ta ke boni ameke, nī dši ehe ešai fā le.

17.

Namo he neke sakramento ne boni sa le?

Buadayeli ke gbomotšo le samo dši hewohewo tšosemo nī sa mon. Ši kēle no dši moni sa krede ni esa ehe lelen le, moni heo neke wiemoi ne eyeo ake: "Anō-hānye ye nyehe ešai fā hewo" le. Ši moni hee neke wiemoi ne eyeo, lo edseo nwane le, esaa ni asan esako ehe; edsake neke wiemoi ne: "Anō-hānye" le, tšuii nī heo yeo le sonn nī ehiale.

Yi VI.

Sanekpakpa šiemo le.

18.

Namo den ni Kristo enō sanekpakpa šiemo le ewo?

Etsūdši ní etole aden.

19.

Meni eke ye ameniitšumo le hewo?

Eke ake:

"Moni boonye toi le, eboomi hū toi; ni moni kwaā-nye le, ekwaāmi hū; ši moni kwaāmi le, ekwaā moni tšumi le hū." Luk. 10, 16.

Ni esa eke ekaseloi le atēn mokome, ake:

"Mañō nwei mantšeyeli le na samfei le mahāo; ni nofēno ní oofi ye šikpoñ le no le, aafi ye nwei; ni nofēno ní oofene ye šikpoñ le no le, aafene ye nwei." Mateo 16, 19. 18, 18.

Ni esa eke ekaseloi le hū ake:

"Nyehea Mumō kronkron le; mei ahe ešai ní nye-añō-faame le, añō-faame; ni mei ahe ešai ní nyeke-ato le, añō-to." Ioh. 20, 22. 23.

NYOŃMO WIEMO KUKUŠDI.

Mlidša I.

Kukudši ní tšõõ boni sa ake aheo ayeo.

NyoŃmo bo dšeh fẽ.

1. Šišidšẽ mli le NyoŃmo bo nwei ke šikpoŃ. Ni šikpoŃ le fe eflo ke amamfõ; ni duŃ yõ bu kwõŃkwõŃ hie, ni NyoŃmo Mumõ bu nui le ahie. Ni NyoŃmo ke: La aba! ni la ba. 1 Mose 1, 1-3.

Ebo gbomo hũ —

2. Iehowa NyoŃmo ke šikpoŃsũ šõ gbomo, ni emu wala mumõ ewo egũgõ mli, ni gbomo tšõ wala susuma. 1 Mose 2, 7.

ye hedšole ke dšale mli.

3. NyoŃmo bo gbomo le ye esubaŃ le nõ; NyoŃmo subaŃ le nõ ebole ye; nũ ke yõ eboame. 1 Mose 1, 27.

Ši abonsam lakamõ hewõ le ameke amesešibii le gbe eša ke fitemõ mli.

4. Gbomo kome nõ ni eša le tšõ ke-ba dše leŃ, ni eša le nõ gbele le tšõ ke-ba, ni neke ni gbomei fẽ mli ni gbele le tšõ ke-foŃ, no nõ ní amefẽ amefe eša ye le. Rom. 5, 12.

5. Nyemi le, moko nyẽŃ ekpõle po,
Lo ní echã NyoŃmo eyinii le;
Ši amesusuma kpõmonii dšra wa tšõ,
Ni eefõ ke-ate nanõ. Lal. 49, 8. 9.

Ši Nyoŋmo naame mōbo ni eto eyiŋ ake eeye eebuaame.

6. Nyoŋmo sumo ake meikomei aladše, ši mei fē aba tšakemo mli mon. 2 Petr. 3, 9.

7. Nyoŋmo tao ghomei fē yiwala ehere, koni ameḃa anokwale he niilē le mli. 1 Tim. 2, 4.

Ehere woyiwala ye e-Bi le hewo.

8. Neke Nyoŋmo sumo dše le, ake enō ebi kome ní afo le ehā, koni mofēmo ní heo eno yeo le hie aka-kpātā, ši enā nano wala mon. Ioh. 3, 16.

9. No mli Nyoŋmo suomo le pue ye, ye womli, ake Nyoŋmo etšu ledientše ebi kome ní afo le ke-ba dše len, koni wonā wala ye ehewo le. 1 Ioh. 4, 9.

Bi le damo woke Nyoŋmo teŋ.

10. Mokome dši Nyoŋmo, mokome hū dši Nyoŋmo ke ghomei atēdāmolo ní dši gbomo Kristo Iesu le, moni nō ehe ehā ye mei fē akpōmo hewo.

1 Tim. 2, 5. 6.

11. Kristo Iesu tšō nā ní dše Nyoŋmo nō ke dšale ke hetsumo ke kpōmo ehāwo. 1 Kor. 1, 30.

Ewo wohe ešai anyōmo le efō ledientše eno.

12. Nyoŋmo nō moni lee eša le etšō eša ehāwo, koni wo le, wotšōmo Nyoŋmo dšale ye emli. 2 Kor. 5, 21.

13. Lelen: wohela le, le le etere,

Ni wohedšramoi le hū, ewoame.

Ši wo le, wobule ake moko ní ayile,

Ni Nyoŋmo pile ní ewole amaneŋ:

Ši le le, aḃlale ye woniifōdši le ahewo,

Ni atfiale nii ye wotōmōi le ahewo;

Agbla etoi le, ní wona hedšole,

Ni ehēfadši le ake-tšawo. Ies. 53, 4. 5.

No mli woná wohe ešai fa ke hewalewō ye, koni wofe dšaloj.

14. Nyedaä tše le ši, moni sawo ní wosa mei kronkroi awofaseniyyeli mlidša le ye la le mli, moni dšiewo ke-dše duñ hegbe le mli, ni ekewo to esuomo bi le mantšeyeli le mli le, mo mli ní woyo kpōmo le ye elá le hewo, noni dši wohe ešai fā le. Kol. 1, 12-14.

Kristo niitšumo ne tšōo wodientše wonō ye hemo ke yeli na.

15. Nohewo le wosusuo ake anōo hemo ke yeli abuo gbomo bem ni ašio mla niitšumoi. Rom. 3, 28.

16. Dromo le anō-here nyeyiwala ye hemo ke yeli le hewo, ni ene le, dsee nyemli edše, Nyonmo nōkēnō le ni, dsee niitšumoi amli edše, koni moko akafā
Efes. 2, 8. 9.

Nyonmo na blemabii le hū he tšui ye amehemo ke yeli hewo.

17. Abraham he Nyonmo eye, ni abu no dšale ahāle.
Rom. 4, 3.

18. Ši mei abo ní herele le, ehāame hegbe, ake amefe Nyonmo bii, mei ní heo egbei le no yeo le; mei ní dsee lá lo helo suomo lo nū suomo, ši Nyonmo mli moni ni afoame ke-dše. Ioh. 1, 12. 13.

Tšuitšakemo tšōo hemo ke yeli hīe.

19. Be le eba mli, ni Nyonmo mantšeyeli le eše ši etā: nyetšakea nyetšuiian, ni nyehea sanekpakpa le no nyeyea! Marko 1, 15.

20. Ohie atšē, bo moni owoō le, ni ote ši ke-dše gbohī atēñ, ni Kristo atšo ye onō! Efes. 5, 14.

21. Midšadše mihe eša mitšōo;
 Ni minotōmō hū minō-teko;
 Mike: Magba mifonfemō matšō Iehowa!
 Ni bo le onō mihe eša tōmō le ofa. Lal. 32, 5.

Tšuitšakemō hīāā mofēmo.

22. Sroto ko be: edšake mei fē fe eša ni amebe Nyon-
 mo anumnyam le, ni abuoame bem yaka ke edromō
 le ke-tšōo kpōmō ni yō Iesu Kristo mli le nō.

Rom. 3, 22-24.

23. Kedši woke ake eša ko be wohe le, wodientše wohe
 wošišiuo, ni anokwale le be womli. Kedši wodšadše
 wohe ešai le wotšō le, anokwafo ke dšalo dšile, boni
 eke wohe ešai le afawo ni etšumo wohe ke-dše nii
 ní edšaa gbē fiā mli. 1 Ioh. 1, 8. 9.

Hemō ke yeli se kroñkroñfemō nyieo.

24. Agbene ake noni woná neke šiwoi ne hewo le, nye
 mei ní asumoonye! nychāa wotšua wohe ke-dšea
 helo ke mumō fē he mūdši mli, ni wogbe hetšemō
 le na ye Nyonmo gbeyešemō mli! 2 Korint. 7, 1.
25. Nyetiua hetšemō se, edšake ke moko he tšee le, enaā
 Nontšō le. Hebr. 12, 14.
26. Edšake le non eniifemonii dšiwō, abowō ye Kristo
 Iesu mli ahā niitšumōi kpakpai afemō ní Nyonmo
 esa eto, koni wonyie ye mli. Efes. 2, 10.
27. Nyekafea Nyonmo Mumō kroñkroñ le niidonii, mo
 mli ní asoonye na ye ato kpōmō gbī le! Efes. 4, 30.

Koni anyē afe le, esa ake ake Kristo ke e-Mumō le
 boō nanyo dāne.

28. Ke dšee mimli le, nyenyēn noko nyefe. Kedši mo

ehii mimli le, atšeole afōo, take tsonine, ni enālāā,
ni mei buaā amēna ke woo la mli, ni amēšāā.

Ioh. 15, 5. 6.

29. Ši nye le nyebe helo mli, ši nyeye mumo mli mon,
kedši ye neke ake Nyonmo Mumo hio nyemli le.
Ši kedši moko be Kristo Mumo le, bele le le dsee
enō dšile. Rom. 8, 9.

30. Bele, nye mei ni misumoo, take boni dane nyebo
toi, dsee be ni mikenye yo le keke, ši mon agbene
titri, beni mibe nyenō le hū le; nyeke gbeyešemo
ke hekpokpomo atšua nyedientše nyeyiwalaheremo!
edšake Nyonmo dši moni tšuo suomo ke niitšumo le
fē ye nyemli ye etšui ni ena le hewo. Filip. 2, 12. 13.

Enemei amlī Nontšo le yeo buawo titri ye:

1) Ke esafo le, no mli ni eyo le;

31. Heni mei enyo lo mei ete ebua amēhe na ye, ye
migbei ano le, dšei miyo ye ameten. Mateo 18, 20.

32. Na, mikenye ye dā ke-yaši dšen nagbē le! Mat. 28, 20.

2) Ke ewiemō le;

33. Woye gbale wiemo ni efi ši šinā fe tšutšu le, noni
nyemfe dšogbā, kedši nyenōo nyehie nyetoo no, ake
la ni tšoo ye he ko ni woo duh, ke-yaši beyino ni
dše atšere, ni tolo ate ši ye nyetšuii amlī le.

2 Petr. 1, 19.

34. Nyonmo wiemo hie kā, ni emli wa ni ena ba fe
klante ke ena nta fē, ni egbuo eboteo mli ke-yaši
beyino ni egbla susuma ke mumo le mli, ke taloi
ke wuiāfoi le amlī, ni edši tšuiian susumoi ke dfen-
moi le akodšolo. Hebr. 4, 12.

3) Ke esakramentoi le.

35. Mone dši moni tšō nu ke lá mli ke-ba, Iesu Kristo le, dsee nu le mli keke, ši mon ye nu le ke lá le mli. 1 Ioh. 5, 6.

Enemei dši: Baptismo —

36. Edšake nyefē nyetšō hemo ke yeli le nō nyefe Nyońmo bii ye Kristo Iesu mli; edšake nye mei abo ní abaptisinye awo Kristo mli le, Kristo nyewo. Galat. 3, 26. 27.

Ke Nontšō le niyēnii le.

37. Moni yeo mihelo ni enuo milá le, eye nano wala, ni mi le matele ši ye nagbēgbi le nō. Edšake mihelo dši anokwa nĩmā ni milá dši anokwa numō. Moni yeo mihelo ni enuo milá le, ebio mimli, ni mi hū mihio emli. Ioh. 6, 54—56.

Enemei etšūdši ní ato le nō hāā mei le.

38. Nyońmo ekpātā le ke woteń ye Iesu Kristo mli, ni eke kpātāmo sōomo le hāwo. 2 Kor. 5, 18.
39. Bōbo ní gbomo abuwō ne, ake Kristo sōoloi ke se-meí ní yo Nyońmo temosādši le anō. 1 Kor. 4, 1.

Moni akplē gbē ne nonyiemo le ená eyiwalaheremo agbene ke dā.

40. Agbene ake noni abuwō bem ke-dše hemo ke yeli mli hewō le, woye hedšole ye Nyońmo hie ye wō-Nontšō Iesu Kristo hewō, mo nō ní wotšō ní wōke hemo ke yeli le ená gbē hū ke-ba dromo ní wōdamo mli ne mli, ni wofāā wofōo Nyońmo anumnyam le nōhiekāmo nō le. Rom. 5, 1. 2.

41. Nohewo le mon, anyemime! nyeboa moden, ní nyewadše nyetšemo ke halamo le; edšake ke nyefe ene le, nyeteren gbikogbiko. Edšake nakai ni anmenye wo-Nontšo ke walaherelo Iesu Kristo nano mantšeyeli le mligbe ahū le. 2 Petr. 1, 10. 11.

Gbĩĩ dšudši.

1) Adventobe lo Kristo bābe.

42. Iehowa Nyonmo ke onufu le ake: Ni mike nye anme oke yō le ten, ke oseši ke eseši ten, le le eetfa oyitšo, ni bo hū ootfa enanetsiši. 1. Mos. 3, 15.
43. Na, mitšu mibofo le ke-tšō mihie, moni asa migbe le etomi le; ni Nontšo ní nyetao le aba esolemotšu le nō trukā, ni kpānmo bofo le, moni nyemifeo le, na, eeba, tai a-Iehowa le ke. Mal. 3, 1.
44. Anokwa wiemo ní sa ake anōo kwrā le ni, ake Kristo Iesu ba dše nen eba ešafelo ayiwalaheremo, mei aten ní mi le midši kleñkleñmo. 1 Tim. 1, 15.
45. Na, midamo šina le na, ni mišio. Kedši moko nu migbē le, ni egble šina le, maba enō, ni mikelē aye nii, ni le hū ekemi aye. Kpodš. 3, 20.
46. Na, miba oyá, ni minyōmowō fata mihe, koni mawo mofemo nyōmo, boni asa eniitšumoi le! Kpodš. 22, 12.

2) Kristo fomogbi.

47. Nyekāsea gbeye, edšakeši na, mibagbanye mišesane-kpakpa kpetenkle ke-bahā man le fē; akeši nmenē afo walaherelo ní dši Kristo, Nontšo le, ahānye, ye Dawid mā len. Luka 2, 10. 11.
48. Ni noko ní adšadše faññ, ake kpetenpleñ, dši Nyonmo-dšamo temosane le: Adšie Nyonmo ši faññ ye helo mli, abule bem ye mumo mli, epue ehā bofoi,

ašiele ye dšenmādsi atēn, ahe eno aye ye dšen,
anōle ke-te nwei ye anumnyam mli. 1 Tim. 3, 16.

3) Ketiafogbi.

49. Mokroko mli yiwalaheremo le be, edšake gbei kroko
hū be nwei šiši le ní anō-hā ye gbomei atēn ní dša
ake ahere woyiwala ye mli, ake dša Iesu Kristo
gbei keke. Bof. 4, 12.

4) Epifania lo Kristo kpodšiemō.

50. Kristo eba ebadšadše hedšole sanekpakpa le etšōnye
ní nyeyo šonñ le ke mei ní ebeñke le hū, edšake
emli woyi enyo le fē woyō gbe ye, ye mumo kome
mli, ke-yaā tše le nō. Efes. 2, 17. 18.

51. Ni dšenmādsi anyie ye ola leñ,
Ke mañtšemei ye kpemo ní te ono leñ. Ies. 60, 3.

5) Iesu amanehūlū ke gbele be.

52. Moñ, oke ohe ešai le ehaomi,
Ni oke onotōmōi hū etōmi!
Mi moñ, midši ní migbe ofonfemōi
Ye midientše mihewo,
Ni ohe ešai le hū mikaiñ doññ! Ies. 43, 24. 25.

53. Mei fē le, Kristo gbo ehāame, koni mei ní hie kāmō
le ahie akakāmō nhā amedientše amehe, ši moñ moni
gbo ni atele ši ekoñ ahāame le. 2 Kor. 5, 15.

54. Ši mimā nō mi, ake mileñ nokonoko ye nyeteñ, ake
dša Iesu Kristo, ke le ní aseñle le. 1 Kor. 2, 2.

55. Ši mi le, akaba mli ake mafā mafō noko nō, ake
dša wo-Nontšo Iesu Kristo señmoťšo le nō, no noñ mli
ní atšō aseñ dšen ahāmi, ní mihū aseñmi ahā dše le.

Galat. 6, 14.

56. Kristo sumowo ni enō ledientše ehe ehā, ake afole
 ní agbe anō-hā Nyonmo ní edše nma kpakpa le.
 Efes. 5, 2.

57. Nyele ake dsee nibii ní fiteo, take dfetei lo šika, ni
 anō-kpōnye ke-dše nyeyaka-dšenbā ní nyená ke-dše
 nyetšemei le anō le mli, ši mon, ke Kristo moni
 tamō tobi ní he be kpa lo nmāmonō ko le lá ní
 dšra wa le. 1 Petr. 1, 18. 19.

58. Kristo na amanehulū ehāwo, ni eši okadi etonye,
 koni nyenyie enanemāhei le ase, le moni efee eša,
 ni asan anáá nā fon ye edan, moni, beni adšeole le,
 edše moko etoo nādšian; beni enaā amanehulū le,
 ewoo moko he gbeye: ši etu ewo moni kodšo dšale
 na le den, moni ledientše ehie wohe ešai le ye-e
 gbomotšo le mli ke-ba tšo le he, koni wo, ní wodše
 ešai le amli le, wohi ši wohā dšalele, mo fla ni anō-
 tšanye le. 1 Petr. 2, 21—24.

6) Kristo šitē.

59. Mi le midši šitē le ke wala le; moni heo mino eyeo
 le, kedši egbo tete le, ehie akā; ni mofēmo ní hie
 kā ni eheo mino eyeo le, egbon ke-ate nanō: oheo
 ene oyeo, lo? Ioh. 11, 25. 26.

60. Kaše gbeye! midši kleńkleńmo le ke nagbēmo le,
 ke hiekālo le; ni migbo, ni na, hiekālo dšimi ke-
 yaā nanoi ananoi, ni mihie gbohādše le ke gbele
 le na samfei le. Kpodš. 1, 17. 18.

7) Nweiyā.

61. Nanyonmo ete nwei ke ošebo,
 Iehowa hū ke tetremantre gbē.
 Nyelaā nyehāā Nyonmo, nyelaā ko!
 Nyelaā nyehāā womantše le, nyelaā ko! Lal. 47, 6. 7.

62. Nohewo le agbene, kedši atenyē ši afata Kristo he le, nii ní yō nwei le nyetaoa, heni Kristo yō, ni eta Nyoñmo ninedšūrō no le; nii ní yō nwei le ahe nyedfēa, dsee nii ní yō šikpoñ le no le! Kol. 3, 1. 2.

8) Mumofosemogbi.

63. Ni aba mli ye nagbē gbii le anō,
Ake mafose mi-Mumō le eko mafie helo fē no,
Ni nyebihī le ke nyebiyei le agba,
Ni nyenukpai le ala lamoi,
Ni nyeblahi le ana niinai;
Ni asañ tšūdšihī le ke weyei le anō hū
Mafose mi-Mumō le eko mafie
Ye no gbii le anō. Ioel 3, 1. 2.
64. Ši moni fiowō ke nyefē se ye Kristo mli, ni efowō mū le, dši Nyoñmo, mo non ní esoo wona, ni eke Mumō klenkleñnō le chāwō ye wotšuii amli le.
2 Korint. 1, 21. 22.
65. Ši adšu nyche, ši asa atšu nyche, ši abunye bem, ye Nontšo Iesu gbei ke wō-Nyoñmo Mumō le mli.
1 Korint. 6, 11.
- 9) Trinitati alo mei ete ní yō ekome mli le gbīdšūrō.
66. Nontšo Iesu Kristo dromō le, ke Nyoñmo suomō le, ke Mumō kroñkroñ nanyobō le, kenye fē ahi ši! Amen.
2 Korint. 13, 13.
67. O, boni Nyoñmo niifale ke nā ke niilē kwō hā ne!
Boni anyēē ekodšomō sādši ašiši le ana, ni egbei le ase hū anyēē anyē! Edšake emli nii fiā dšeo, ni emli non ametšōo ke-hiō ši, ni emli non amēbaš: le non ahā anumnyam le ke-ate nanō! Amen.
Rom. 11, 33. 36.

M l i d š ā II.

Wiemōi ní tšōo dšēnbā kpakpa.

Adšie šihīle gbenanii akpo faññ yē Nyoñmo wiemo
le mli.

1. Nyebotea agbo fintō le mli! šī agbo le lē, ni gbe le
ye tetrē ní ke mo yaā fitemo mli le, ni mei ní bo-
teo mli le fa pī: Akeši fintō dši agbo le, ni gbe le
etša, ní ke mo yaā wala mli le, ni mei fiō dši mei
ní náāle. Mateo 7, 13. 14.

2. Adšadše atšōo, gbomo! noni hī,
Ke noni Iehowa biō yē odeñ:
Aso dšee nii ní dša gbe femo ke mlihile suomo
Ke hešibā mli nyiemō ke o-Nyoñmo le, lo?

Mika 6, 8.

3. Nofēno ní kule nyeafe yē wiemo lo niitšumo gbeñān
le, nyefea fē yē Iesu Kristo gbei amli, ni nyedaā
Nyoñmo ke tše le šī yē emli. Kolos. 3, 17.

4. Nii ní dši anokwa, nii ní saā wō, nii ní dša, nii ní
he tše, nii ní adoō he, nii ní he wiemo yō feo le
fē, kedši hianiifemo ko yē, ni kedši yidšiemō ko yē
le, neke nii ne ahe nyesusua! Filip. 4, 8.

Mofēmo ní mli aflile yē Nyoñmo dromo heremo le
mli le aye nō.

5. Edšake puemo Nyoñmo dromo ní ake-here mei a-
yiwala le epue ehā gbomei fē, ni etšoseowo, koni
wokwa musubo ke dše neñ akonoi le, ni wohi šī
yē dše neñ yē dšēnmō kpakpa na, boni dša ni esa
Nyoñmo dšamo le. Tit. 2, 11. 12.

Ši afie nibii fōdši ní yō wōmli lē, ni wōhā nibii
kpakpai lē agbē.

6. Moni feo eša lē, edšē abonsam lē mli; edšake šiši-
dšē bēbe lē abonsam lē feo eša ke-dšeo. Enē hewo
Nyonmo bi lē pue, koni efite abonsam niitsumoi lē.

1 Ioh. 3, 8.

7. Ši kēdši ohienmei dšūrō lē tšō ona lē, fā, ni ošē
ofō; edšakeši ehī hāo, ake ohe ko fiteo, koni akañō
ogbomotšo mū lē awo gehena mli. Ni kēdši onine-
dšūrō tšō ona lē, fo, ni ošē ofō; edšakeši ehī hāo,
ake ohe ko fiteo, koni akañō ogbomotšo mū lē awo
gehena mli. Mateo 5, 29. 30.

Nohewo lē wowu ta:

1) Ke abonsam.

8. Nyewoa Nyonmo tawunii mū lē fē, koni nyenyē ši
nyedamo nyeši abonsam kāwoi lē. Edšake dšee lá
ke helo wōke-ná nōmo lē, ši mon wōke onukpayelii
ke hegbei, ke dšē nen lumei ní yō benebe duñ lē
mli lē, ke mumoi fōdši asafo ní yō nweiniian lē.

Efes. 6, 11. 12.

9. Nyehie akāa ši, nyešia kpē: ši nyenakūlo, abonsam
lē, tamō dšata ní hūo lē nyieo mitao moni emi; lē lē
nyedamoa ši šinñ nyešiale ye hemō ke yeli lē mli.

1 Petr. 5, 8. 9.

2) Ke eša.

10. Aso kēdši ofe ekpakpa lē, dšee no awoogo? ši kēdši
ofee ekpakpa lē, eša mibu šina lē ši; ni eetao ose-
gbē, ši bo oye eno. 1 Mos. 4, 7.

11. Nyehāa wōnmea eša ní boleō wōhe oyá lē ši, ni
wōke tšuišitō ada foi ní kā wōhie lē. Hebr. 12, 1.

12. Te afe ten ní mafe efón kpetenkle ní tamò neke ne, ni mafe eša maši Nyoñmon! 1 Mos. 39, 9.

3) Ke dšen niifemonii fōdši.

13. Nyekasumga dše len alo nibii hū ní yò dše len. Kedši moko misumò dše len le, bele tše le suomo le be emli; akeši nofeno ní yò dše len le, ake helo le sedì le ke hienmeii le asedì le, ke šihile le mli hewō le, dšee tše le mli, ši mon dše le mli edše; ni dše le hoò eyaā ke emli sedì le; ši moni feo Nyoñmo suomonanii le, ehio ši ke-yašio nano.

1 Ioh. 2, 15—17.

4) Ke helo sedì.

14. Ši mei ní dši Kristo nō le, helo le amesen ke hiedonii le ke sedii le fē. Galat. 5, 24.

Ši wobò moden, ni noni dši kleñkleñ le wofe
Nyoñmo ke Kristo gbenanii. Enemei dši:

1) Nyoñmo gbenaniifemo.

15. Bò Nyoñmo dšamo he moden! Edšake gbomotšo he modenbò hio hāā nii fiō keke, ši Nyoñmo dšamo le hio hāā nii fiā, ni eye wala ní yò agbene le ke noni baba le he šiwō le. 1 Tim. 4, 7. 8.

2) Nyoñmo ke Kristo le nō.

16. Ši ene dši nano wala le, ake amele bo, anokwa Nyoñmo kome le, ke Iesu Kristo, moni otšu le.

Ioh. 17, 3,

17. Neke Iehowa ke:

Nālò akafā mfō enā nò,

Hewalò hū akafā mfō ehewalè nò,

Ni niaťe akafā mfō enii anò;

Ši ene mon no falo afā afō,
 Ake eyose ni esa elemei,
 Ake midši Iehowa,
 Mlihile, kodšomo ke dšale felo ye šikpon le no le;
 Etfake ene sa mihie, Iehowa ke. Ier. 9, 23. 24.

3) Nyoñmo gbeyešemō.

18. Nyoñmo gbeye oše ni ekitaī le obu,
 Ši ene afe gbomo mū le fē!
 Ši niitšumō fē niitšumō Nyoñmo ke-aba kodšomō mli
 Ye temosane fē temosane no, ekpakpa dšio, efon dšio.
 Sal. dšadšelo 12, 13. 14.
19. Kpetenkplei ke nakpei dši oniitšumoi le, Nontšo
 Nyoñmo ofe le; ogbei le dša ni anokwa dšiamē, bo
 dšenmādši le amantše le! Namo šeno gbeye po,
 Nontšo, ni ewon ogbei le ahie nyam? ši bo okome
 tō oyo kronkron. Kpodš. 15, 3. 4.
20. Adšo mofēmo ní šeo Iehowa
 Ní enyieo egbei le ano le!
 Odeñniitšumō le, edša ake ooye:
 Adšo ni ahi ahāo hū. Lal. 128, 1. 2.

4) Hešibā ye Nyoñmo hie.

21. Ši nyefē nyeke nyehe atotoa nyehe šiši nyebumōa
 hešibādfeñmō le, edšake "Nyoñmo le, hetšōloi ana
 ekūo, ši hešibaloi ehāā dromō." Hewo le nyebaā
 nyehe ši ye Nyoñmo nine ní wa le šiši, koni ewo
 nyeno ye be ní sa mli. 1 Petr. 5, 5. 6.

5) Suomō ní wōke-sumō Nyoñmo ke Kristo.

22. Sumō Nontšo, o-Nyoñmo le, ye otšui mū le fē mli
 ke osusuma mū le fē mli ke odfeñmō mū le fē mli!
 Mateo 22, 37.
23. Wō le wosumole, edšake le tšutšu esumowo. 1 Ioh. 4, 19.

24. Nontso, bo le ole nii fiā, ōnā ole ake mīdo ohe.

Ioh. 21, 17.

25. Ke nyemisumomi dsi, nyeyea mikitai le ano.

Ioh. 14, 15.

26. Moni sumoomi le, mitse asumole, ni mi hu masumole, ni madsie mihe si matsole. Ioh. 14, 21.

6) Iesu hewo odaseyeli.

27. Hewo le mofemo ni dsadseomi etsoo ye gbomei ahie le, mi hu madsadsele matsō ye mitse ni yo nweii le hie. Si mofemo ni kwaami ye gbomei ahie le, le le, mi hu makwale ye mitse ni yo nweii le hie.

Mateo 10, 32. 33.

28. Si kdsi ogba mli kpō ye odañ, ake Iesu dsi Nontso le, ni ohe ye otšui mli oye, ake Nyonmo tele si kedse gbohi aten le, aahere oyiwala; edsake tšui akeheo ayeo ke-seo dsale he, si dan hu ake-gbaa mli ke-seo yiwalaheremo le he. Rom. 10, 9. 10.

7) Iesu senyiemō.

29. Kdsi moko mitao ake enyieo mise le, ha ni ekwa ehe ni ewo esenmotšo le no ni enyie mise.

Mateo 16, 24.

8) Hienokāmo.

30. Nyekasea nyemli ekā le nyefōa, edsakeši eye nyōmowō kpetenkple. Hebr. 10, 35.

31. Ehi ake abaā Iehowa abo

Fē noni ake hie fōo gbomo no! Lal. 118, 8.

32. Adso nū ni hie kā Iehowa no

Ni Iehowa dsi ehienokāmo le! Ier. 17, 7.

9) Nyoŋmo segbetaomo.

33. Ata Iehowa, miwoŋ misusuma nŋ mihāāo!
 Ata Nyoŋmo! bo onŋ mihie kā: nī mihie akagbo,
 Akahā mihenyelŋi lē mīnyā ye minŋ!
 Gboimo lelēn mei nī kweŋo gbe lē fē ahie gboin!
 Gboimo mon nī yaka-kōtōmpofoi lē ahie agboi!
 Lal. 25, 1—3.

34. Take boni ofrote feŋ nu-fai lē bloŋ,
 Nakai misusuma feŋo, Nanyoŋmo!
 Kumai miye misusuma ye Nyoŋmo he,
 Ye Mawu hiekālŋ he:
 Te beni maba mabapue ye Nyoŋmo hie po?
 Lal. 42, 2. 3.

35. Owalaheremo lē, Iehowa! mimē ne! 1 Mose 49, 18.

10) Faikpamo.

36. Nyebia, ni aahānye; nyetaoa, ni nycanā; nyešia, ni
 aagblenye. Edšake mofēmo nī biŋ lē, koŋ; ni moni
 taoŋ lē, nāā; ni moni šio lē, aagblelē. Luka 11, 9. 10.
 37. Agbene miwie mitšō, ake nibii fē hie lē afe faikpa-
 moi, solemoi, mlidāmŋi, šidāi, ahā gbomei fē, ahā
 mantšemei ke mei fē nī yeŋ onukpai lē, koni wohi
 ši diŋ ye hedšole mli, ye Nyoŋmo dšamo ke sale fē
 mli. Edšakeši ene hi, ni enŋ woyiwalaherelo Nyoŋ-
 mo lē na. 1 Tim. 2, 1—3.

11) Yidšiemŋ

38. Dšomo Iehowa, misusuma!
 Ni mimlinii fē lē, nyedšŋa egbei kronkron lē!
 Dšomo Iehowa, misusuma!
 Ni ohie akakpa eniidšudšifemoi lē fiā nŋ!
 Lal. 103, 1. 2.
 39. Nyedaā Iehowa ši, edšake ehī:
 Edšake nano emlihile hiŋ ši ke-yaā! Lal. 107, 1.

40. Dšeewo, Iehowa! dšeewo,
 Ši bo ogbei le mon, nō anumnyam ohā,
 Ye omlihile le ke onokwale le hewo! Lal. 115, 1.
41. Nyedaä Nyonmo ke tše le ši dā ye nii fiā hewo ye
 wo-Nontšo Iesu Kristo gbei amli. Efes. 5, 20.

12) Mliflifo ye Nyonmo wiemo le ke ehewo
 niifemo fē no.

42. Kristo wiemo le ahi ši ye nyemli babao, ní nā fē
 nā mli ní nyetšōtšōa nyehe ni nyewiea nyetšōa nyehe
 ye, ni nyelaä lalai ke sañkutfai ke yidšiemō-lalai
 srotōi, ní dši mumo nō, ye dromo mli, ye nyetšuii
 amli. Kolos. 3, 16.
43. Adšo mei ní nuo Nyonmo wiemo le ní ameyeo no
 le! Luka 11, 28.

Noni dši enyo le, wobō moden ye wodientše
 wogbenaniifemonii ahewo.

- 1) Ye wogbomotšo ke ehewo nibii le ahe ke hetšemō;
 44. Ani nyelee, ake nyegbomotšo le dši Mumō kronkron
 ní yo nyemli le solemotšu, ni le le Nyonmo nō nye-
 nále ke-dše, ni nyedšee nyedientše nyenō, lo? Ši
 ake dšra henye: nohewo le nyewoa Nyonmo hie
 nyam ye nyegbomotšo ke nyemumo le ní dši Nyonmo
 nō le mli. 1 Korint. 6, 19. 20.
45. Edšake nyenā nyele, ake adfamanbōlo fē adfamanbōlo
 alo mūdšiniitšulo alo hiekōlo ní dši wondšalo yee
 gbefānnii ye Kristo ke Nyonmo mantšeyeli le mli.
 Efes. 5, 5.

— ke yeli ke numo sramo.

46. Ši nyehie abia nyehe no, koni gbī ko le fudo ke
 dāto ke dan nīmā he haomoi akaye nyetšuii ano, ni

nakai gbī le aninanye trukā; edśakeši take tšōne eeba
mei fē ní tra šikpoñ mū le fē nọ le nọ.

Luka 21, 34. 35.

2) Ye wosusuma ní he dśra wa le hewo.

47. Meni ehī hā gbomo, kēdši ená dšen mū le fē se, šī
eladše esusuma le? Alo meni gbomo anō-hā, koni
eke-kpō esusuma? Mateo 16, 26.

Asań hū ye hīegbele noni nyie eśa se le hewo.

48. Mei ní woō mihie nyam le, mawo amēhie nyam;
ni mei ní gbeo mihe guo le, abuńame nokonoko!

1 Sam. 2, 30.

Nakai noń adšie wotšuii le kēdše hīedšomo mli.

49. Šikasuomo akaba nyedšenbā le mli, ni nyenāā nii
ní nyeyo le he tšui; edśake ledientše eke: Mišino,
ni misa mikwańo gbikogbiko! Hebr. 13, 5.

Noni dši ete le, wobō modeń ye wonanyo
gbenaniifemonii ahewo.

Nohewo le wosumo gbomei fē.

50. Sumo onanyo, take boni osumo bodientše ohe le:
Mi dši Iehowa! 3 Mose 19, 18.

51. Nohewo le, nofēno ní nyetao ake mei anō-fenye le,
nyenōa nakai noń nyefeaame; edśake ene dši mla le
ke gbaloi le. Mat. 7, 12.

Ni wosumo wonyemime;

52. Kitā he mińō-hāānye, koni nyesumo nyehe, take
boni misumonye le, koni nye hū nyesumo nyehe.

Ioh. 13, 34.

53. Ni neke kitā ne woná ke-dše enō, koni moni sumo
Nyoonmo le asumo ledientše enyemi le hū.

1 Ioh. 4, 21.

Ši titrī le wokwe nii ne ano dšogbā:

Anokwale.

54. Nyetoe nyewiemo ake: Hē, hē! dabi, dabi! si no-
fēno ní fe ene le, dše efon leñ. Mateo 5, 37.
55. Anokwa nabu adamo ši šinn ke-ate dā;
Ši hienmeitfā keke apasa lilei hio ši. Abei 12, 19.
56. Mi-Nyonmo, mile, ake okaā tšui, ni trömōfemo hū
ohie soö. 1 Kron. 29, 17.

Hešibā.

57. Nyekadfēa noko ye bēi lo anumnyam flo ko na, ši
mon hešibā le nyeke-bubu nyenanemei fe nyedientše
nyehe. Filip. 2, 3.
58. Adšo mei ní mli dšo le; ši ameaye šikpon le no.
Mateo 5, 5.
59. Kahā efon miye ono kōnim, ši mon oke ekpakpa
aye efon no kōnim! Rom. 12, 21.

Kpātāmo lo tšamo.

60. Kedši oke onōkēnō le bañme afolešālate le no, ni
okai ye dšei, ake oke onyemi teñ ye sane ko le:
ši onōkēnō le ye afolešālate le hie, ni oya oke o-
nyemi le ayakpātā tšutšu, ni no dāni oba ni oke
onōkēnō le abahā. Mateo 5, 23, 24.
61. Adšo mei ní kpātāā le; ši aatšeame Nyonmo bii.
Mateo 5, 9.
62. Kedši anyē mli aba ye nyegbefan le, nyeke gbomei
fē ayea hedšole na. Rom. 12, 18.

Mobonale ke edšürōfemo.

63. Adšo mei ní naā mōbo; ši aanaame mōbo. Mateo 5, 7.
64. Nyekakodšoa, koni akakodšonye! Ši no kodšomo ní

nyekodšoŋ lẹ, aañō-kodšonye; ni no susumo akpaki
ní nyenō susuŋ lẹ, aañō-susu ahānye. Mateo 7, 1. 2.

65. Mōbonale mitaoŋ, ni dsee afole! Mark. 9, 13.

66. Kūmo obolo ohā moni hōmo yeŋlẹ,
Ni foidšeloi ní nii yō mōbō hū oke-ba owe,
Ke ona mo ní nyie yaiyai lẹ, oha ehe,
Ni okate ohe ke-ndše bodientše ohelo len.

Ies. 58, 7.

Nanyo sōomo.

67. Bōbō ní mofēmo ená dromonii lẹ, nyeke-sōmōsōmōa
nyehe, take Nyonmo dromo sroto semei kpakpai.
1 Petr. 4, 10.

Nanemei asusuma yibamo.

68. Anyemimei, kedši nyeten moko dū gbẹ ke-dše an-
kwale mli, ni moko atšōlẹ ekoñ lẹ, hā ní ele, ake
mo ní atšō ešafelō ke-adše egbedū mli lẹ, eehere
susuma yiwala ke-adše gbele mli ni eebu ešai fale uŋ.
Iak. 5, 19. 20.

69. Wōten mofēmo asa enanyo hie, koni ahi ahāle ní
añō-māle. Rom. 15, 2.

70. Oke onmā lẹ akafite mone ní Kristo gbo hāle lẹ.
Rom. 14, 15.

Beni afe ní woná neke dšēnbā ne, esa ake wokwe
wōhe dšogbā ye mei atēñ;

71. Ohie akakō gbomei fōdši anŋ,
Ni kataoame ke šihile.
Edšake amētšui dšēŋ hiekpātāmō he,
Ni haomo he ni amenabui wieŋ. Abei 24, 1. 2.

72. Nyekatšiaā kontšo kome ko ke mei ní hee yee lẹ!
edšakeši me bō dšale ke mlatōmō yō? ši me yeli
la ke duñ yō? ši te Kristo ke Belial aye egbo ten?

Alo me gbefan moni heo yeo ke moni hee yee yo?
2 Korint. 6, 14. 15.

— ake wosra ni wokpa fai;

73. Nyesia kpe ni nyesolea; koni nyekabote ka mli:
mumo le mikple mon, si helo le egbede. Mateo 26, 41.

74. Si nye mei ni asumoo! nyetsatfaa nyehe ye nyehemo
ke yeli kronkron ni fe fe le no ye Mumo kronkron
mli, ni nyesolea. Iuda 20.

— ake wokaneo ni wodfeno Nyonmo wiemo le he
ke modenbo.

75. Owiamo le dsi kane ha minane
Ke la hu ha mitempo le. Lal. 119, 105.

76. Adso moni Iehowa mla mli ni emi seo ye,
Ni emla le he hu edfo fane ke nyon.
Le le etamo tso ni ateo ye fai atoi,
Ni woo eyibii ye ebe le mli,
Ni eyibai gbini le;
Ni nofeno ni efeo le fereo. Lal. 1, 2. 3.

Hefatamo.

Gbena ni wofe woha koloi.

Nyonmo ba koloi hu ayi.

77. Ta Iehowa hile le ta nofeno no,
Emusuntsi le hu ye eniifemonii fe no. Lal. 145, 9.

78. Gbomei ke koloi fe, ohereo ameyiwala, Iehowa!
Lal. 36, 7.

79. Ani ahoo affimatai enumo ahee tsakpo? ni Nyonmo
hie kpaa ameten ekomeso no. Luk. 12, 6.

Koloi hu, ameye dsogbao, amebe dsogbao le,
amenuo he.

80. Na no ne, boni eda ni ele tetre ne!
Dsemei nii tsitsio ameha ye, ni anyee akane:

Loi bibiibibii ke ewudši fē le;
 Dšemei ledši le nyieo ke-yaä,
 Leviatan ne ní ošōle, koni efe ye mli le!

Lal. 104, 25. 26.

81. Edšake wole ake bonii le fē kewo dōmoō ntšoi ni
 amekōmoō ke-baši nmenenmene. Rom. 8, 22.

Koloi hū aná dšen kroko ní hī.

82. Bonii le dientše hū aye amehe ke-adše hiekpātāmo
 nyōnyeli le mli ke-ate Nyoñmo bii le anumnyam
 heyeli le mli. Rom. 8, 21.

Nohewo le akahēame efoñ.

83. Dšalo leo ešiakolo susuma po;
 Ši meifōdši amlinii waäle yi. Abei 12, 10.

84. Kedši ona moni nyeo le tedši, ní ekā edšatšu šiši le,
 kakwe ní ošile ohāle; ši fatamo ehe ní ofēnele.

2 Mose 23, 5.

85. Kedši loflotšu bakpe ohie ye gbe le no, ye tšo ko
 no alo ye šikpon le, bii dšio, wodši dšio, ni nye le
 buo bii le lo wodši le ano le, kamō nye ke bii le fē.

5 Mose 22, 6.

Mlidsā III.

Kukudši ní tšōo mo, boni afeo ní añmeo tšui ši
 ye amanehulū mli le.

Fē sa Nyoñmo.

1. Aso afeo nofoñ ye mañ ko no, ni Iehowa efeko le?

Amos 3, 6.

Edša ake gbīī fōdši amli woyo Nyoñmo yintō le, wōhō
 wōhē wōfō eno, ni wōñme wōtšui ši wōhā esuomō le.

2. Ši wole, ake mei ní sumoo Nyonmo le, nibii fiā yeo buaāame hū, ní ahi ahāame, mei ní atšeame ye yintō na le. Rom. 8, 28.
3. Hetšumo kukwei le eye hā dfetei, ni flōnō hā šika: Ši Iehowa ni kaā tšuii ekweo. Abei 17, 3.
4. Mibi! kabu Nontšo le tšosemo le ake noko bibio, ni asan kahā ehiekāmo le mitoo: edšake moni Nontšo le sumoo le, le etšoseo, ni eyio bi fē bi ní enōo le! Ši tšosemo fē tšosemo le, amrōmrō ne efeo mo, ake edšee miše nō, ši dole nō mon; ši ke fe se le, ewoo dšale yibii ní he dšo ehāā mei ní etšo no amena ehomo he le. Hebr. 12, 5. 6. 11.
5. Miše soññ nyebua, minyemimei! kedši nyegbe kai srotoi pi amlī le; edšake nyele, ake nyehemo ke yeli sale le tšuo tšuišínme. Ši tšuišínme le niitšumo le aná ahi ke wula ši, koni nyehī ke wula ši, ni nyeye emū, ni nokonoko akaŋenye. Iak. 1, 2—4.
6. Tšuišitō ehianye, koni, beni nyefe Nyonmo suomonanii le, ní nyenine aše šiwō le no. Hebr. 10, 36.
7. Nyehāa woke tšuišitō adaā foi ní kā wohie le, ake ní wokwe hemo ke yeli šišidšelo ke nagbelo, ní dši Iesu le, no le. Hebr. 12, 1. 2.
8. Amanehulū le tšuo tšuišínme, ši tšuišínme le hū tšuo nakā; ši nakā le tšuo nohiekāmo, ši nohiekāmo le egbee mo hie. Rom. 5, 3—5.
9. To hi ehi ake mo hie kaā Iehowa no diō, Ake ehēre mo yiwala le! Yafoi 3, 26.
10. To hi ehi hā nū ake etfaā Ekontšo koñ ye eblahian! Yafoi 3, 27.

Bei fōdši amlī.

11. Nyesōmoa Nontšo le! Nohiekāmo mli le nyenyāā; amanehulū mli le nyemiaā nyehie; solemo mli nyehiea. Rom. 12, 11. 12.

Amanehülū ní wa babao lẹ mli.

12. Kā mihie, Iehowa! ʃi gbẹnagbẹna kẹkẹ,
Dsee omlifū lẹ na, ní onō-plenemi! Ier. 10, 24.

13. Adṣo Nontṣo lẹ :

Dā dṣenamọ etireọ wọṣatṣu :

Mawu lẹ non dṣi woyiwalaheremọ! Sela.

Lẹ, Mawu lẹ, dṣi woyiwalaheremọi a-Mawu lẹ:

Ni Nontṣo Iehowa lẹ nō dṣi gbele mli kpodṣiemọi!

Lal. 68, 20. 21.

14. Anokwafo dṣi Nyonmo, moni hāā atṣo nyena fe noni
nyenyẹo lẹ, ʃi mon eke natṣo non afe enagbē hū,
boni nyenyẹ nychie nyemia. 1 Kor. 10, 13.

Amanei srotọi amlı.

15. Ake boni Kristo amanei tekeọ nọ ebaā wono lẹ,
nakai non kē Kristo hewo ni womiṣedṣemọ lẹ hū
faā ke-tekeọ nọ. 2 Kor. 1, 5.

Ke amane lẹ se etṣe lẹ.

16. Kēle kọkọkọ ni Nontṣo lẹ nyanee

Ke-yaṣii nano!

Kedṣi niidonii mon efe mo lẹ,

Kēle emusun tṣoole ye emobonale fale lẹ na!

Ke bā eba mo ʃi hū, edṣee etṣuiñ,

Lo ke eyi hı abii lẹ! Yafoi 3, 31-33.

17. Ṣe odṣatṣu lẹ ofo Iehowa nọ,

Ni lẹ eehie omli:

Ehān gbẹ ke-ate nano, ní dṣalo adidā! Lal. 55, 23.

18. Edṣake womrōmrō amanehülū ní dṣraa ne tṣuo nano
anumnyam babao ni tekeọ nọ ní dṣra wa ābū hū
ehāāwo, ní wọṣee mei ní kweọ nii ní anaā lẹ, ʃi
mon nii ní anaā lẹ wokweọ; edṣake nii ní anaā lẹ
hiọ ʃi be fio kẹkẹ; ʃi nii ní anaā lẹ hiọ ʃi ke-yaṣio
nano. 2 Korint. 4, 17. 18.

Awereho ke ñkomoyeli mli.

19. Mē komo odo ne, misusuma?

Mē yeyēye ofe ye mimli ne?

Kwemo Nyonmo gbe, si da madale si ke,

Moni dsi miywalaheremo ke mi-Nyonmo le!

Lal. 42, 12.

Ke wohe esai le migba wona.

20. Dsee wohe esai le ana ekewo yeo ye,

Ni dsee wotomoi le ana etoowo nadšian ye:

Si mon, boni nwei kwō fe šikpon le,

Wā hū emlihile len wa ye mei ní šeole le anō.

Boni bokā ke anai mli dšeke le

Edšieo womlatomoi le ke-dše wohe ke-yaā se le.

Lal. 103, 10—12.

21. Mibii bibii! nii ne minmā mihānye, koni nyekafe esā.

Ni ke moko fe esā dsi, woye hefatalo ye tše le nō,

Iesu Kristo moni dsi dšalo le; ni le dsi kpātāmo ye

wohe esai le ahewo; si dsee wonō le hewo keken,

si mon dšen mū le fē hū nō le hewo. 1 Ioh. 2, 1. 2.

Ke wosa wohe esai nyomowō le.

22. Gbiiabo ní mihie kā ne, —

Nontšo Iehowa kemo ni, —

Mibe mofon gbele le he tsuidšurō;

Si mon ake mofon le akpale ke-dše egbe le no,

Ni eyi aná wala! Iehes. 33, 11.

Ke woheniilē mihao le.

23. Nyebaā ko ní wobataā na! — Iehowa ke:

Ke nyehe esai le tamō lá po, — Ameaye tamō sno!

Ke ametšuo tamō munele le,

Ametšōmō tamō kuntu. Ies. 1, 18.

24. Magbe onofōnfemọi lẹ, take atatu ko,
 Kẹ ohe eṣai lẹ hū, tamọ afua!
 Kpalemọ ke-ba minō, ʃi mikpōo! Ies. 44, 22.

Kẹ satana lo gbomei flo wona lẹ.

25. Kẹ Nyonmo ye hawo lẹ, namo ate ʃi aṣiwo? Mo
 non ní ebaa ledientṣe ebi lẹ tete yi, ʃi mon enōle
 ehā ye wofe wonāḍṣian lẹ: te aafe teñ ní ekele enōn
 nibii fiā hū ekenwon? Namo afo Nyonmo halamobii
 ana? Aso Nyonmo moni buo bem lẹ? Namọ dṣi
 moni buo fo lẹ? Aso Kristo moni egbo, ʃi noni fe
 no lẹ, moni atele ʃi hū, moni yo Nyonmo ninedṣurō
 no hū, ni esa edamọ mli ehāawo lẹ? Rom. 8, 31—34

Kẹ wondṣe nwane ye wohalamo hewo.

26. (Edṣake) Nyonmo etoowo ehāa mlifū, ʃi mon ehā
 walaheremọ namọ ye wo-Nontṣo Iesu Kristo lẹ hewo,
 moni gbo ahawo koni, kpē woṣio dṣiō, wō wowo
 dṣiō, wokele fē hiei akāmọ. 1 Tes. 5, 9. 10.

Kẹ wohemo ke yeli gbodṣo lẹ.

27. Na, mitṣulo mo mli ní mihie ne,
 Moni minō ni miná ehe tṣui lẹ!
 Gālātṣo ní amia lẹ, ekūn,
 Ni odonti hū ní dṣe tuli egben. Ies. 42, 1. 3.

Kẹ woṣaa solemọ.

28. ʃi nakai non kē Mumọ lẹ hū hereo wogbedemọi lẹ.
 edṣake noni woṣole boni dṣa lẹ wolee; ʃi mon Mumọ
 lẹ dientṣe ke ntṣoidomọi ní anyen ake lẹ damoo
 mli hāawo. Rom. 8, 26.

Helo amane mli. Hōmọ mli.

29. Na, Iehowa hie ye eṣeloi lẹ ano,
 Mei hū ní kweo emlihile gbe lẹ ano;
 Ni edṣie amesusuma ye gbele mli,
 Ni ehā ameyi aná wala ye hōmọ mli. Lal. 33, 18. 19.

Gbele helai amlí.

30. Moni taä Nweinyo le temohe le
 ■ Ahi si ye Ofe le hōn le šiši,
 Ake Iehowa ake: Mibobahe ke mimō,
 Mi-Nyoñmo hū ní mihie kã eno!
 Ši le edšieo ke-adše lołodulo tšōne mli,
 Ke-adše gbelehela ní nyieo duñ kpī leñ le,
 Lo tšēnemō hela ní fiteo fane finti le.
 Akpe anyō ye omasei,
 Ke akpei nyoñma ye oninedšūrō nō le:
 Bo le, esañ ohe!
 Efoñ ko efoñ ko efeño nokonoko;
 Ni musu ko benken obū le hū.

Lal. 91, 1. 2. 3. 6. 7. 10.

Tabé mli.

31. Iehowa dši mila ke miwalaheremo:
 Namo gbeye ni maše po?
 Iehowa dši miwala hewale:
 Namo hewo ni mihe akpokpo?
 Kēdši ta ko agba ta awomi le:
 Mitsui šēñ gbeye ko;
 No mli po tete mi le mihie amē! Lal. 27, 1. 3.
 32. Hefēhe Iehowa bofo le boō nsra
 Ye ešeloi ahe, ni edšiegame. Lal. 34, 8.

Ohīa mli.

33. Ni gbeke dšimi sa le ni mitsō numo agbene,
 Ni minako dšalo ko ní akwale
 Lo ní esesi misisē abolo! Lal. 37, 25.
 34. Nyekahaoa nyehe nyeke ake: Meni wooye alo meni
 woonu, meni hū woññō-ha wöhe? Mateo 6, 31.
 35. Nyekahaoa nyehe nyetōa wō; edšake wō le adlēñ
 ledientše enii ahewo. Gbi le he efoñ le fa hāle!
 Mateo 6, 34.

Yiwalebe mli.

36. Ši mei fē hū ní taoq ake Nyõnmo dšamo na ame-
ahi šì ye, ye Kristo Iesu mli le, aawaame yi.

2 Tim. 3, 12.

37. Kēdši dše le nyenye le, nyelea ake enyemi dāni
enyenye. Nyedše dše leñ dšikule, dše le ado ledientše
enō he, šì akēši dše leñ nyedšee, šì mi moñ mihala-
nye ke-dše dše leñ hewo le, dše le minyenye.

Ioh. 15, 18. 19.

38. Nyehie ahi wiemo ní mi noñ mikenye le no ake:
Nyõn efee enontšo; ke mi ni amewami yi le, ame-
awanye hū yi; ke miwiemo no ameye le, nye hū
nyenō no ameaye. Ioh. 15, 20.

Beni woladše wošikpoñ no nii le.

39. Yaiyai midše minye musuñ miba,
Ni yaiyai mike-akū mise ke-ate dšemei.

Iehowa enō-hā, ni Iehowa enō ke-te:

Iehowa gbei le adšo kē! Hiob 2, 10.

40. Nokpakpa wohe ke-dše Nyõnmo deñ, ni nofoñ le
woheñ, lo? Hiob 2, 10.

Ke afewo efoñ le.

41. Gbe ní onyie no le, nō-fō Iehowa no,

Ni onō ohie hū ofō eno, ni le eefe!

Ni take la eedšie odšale kpo,

Ke okodšomo le hū take fane! Lal. 37, 5. 6.

42. Ši dšale nō ni kodšomo akū se ke-aba,

Ni mei ní tšui edša le fē anyie se. Lal. 94, 15.

Ke adšewo ni agbe wohe guo yakatfā le.

43. A dšonye, kēdši adšenye, ni awanye yi, ni awie nyehe
efoñ fē efoñ amale ye mihewo le: nyenyāā ni nyemli
aflianye; šì nyenyōmowō le fa ye nwei; edšake nakai
ame wa gbaloi le ní tšōnye hie le ayi. Mat. 5, 11. 12.

Hā okulafoi ke awuisai.

44. Iā dsi egbei ní nyenō-nyáa ye ehie le!

Awuisai atse ke okulafoi asaneyelo

Dsi Nyonmo ye esihilehe kronkron le. Lal. 68, 5. 6.

Ke wogbo le.

45. Ni ke-yaši nyegbole mli le mi dsile,

Ni ke-yaši nyewandšen le minon mahie nyemli:

Minon mafe, ni mihū mawo nọ,

Minon mahie mli, ni madšienye! Ies. 46, 4.

Ke wówekumei gboi le.

46. Ata, mei ní onō-hāmi le, misumo ake he ní mi le
miyo le, ame hū amekemi ahī dšei, koni amena
minumnyam le ní ohāmi le, ši osumomi dāni ato
dše le šiši. Ioh. 17, 24.

Hela mli.

47. Kedši wōhegbomo le fiteo kwrā tete le, kēle wōmli-
gbomo le tšōo ehe gbifēgbī. 2 Korint. 4, 16.

Ke wonii fē mīhe aladše le.

48. Namo miyo ye nweii le?

Ni ke mīkeo ye le, mitaoo noko ye šikpon le nọ!

Tā mihelo ke mitšui tāā:—

Mitšui tesa ke migbena dsi Nanyonmo ke-yaā nano!

Lal. 73, 25. 26.

49. Hienmeitsfā keke mikwao,

Ši musuntšōlei kplei mīke-abua ona:

Mimlifū ke mimlila mli le mīke mīhie eteo hienmeitsfā,

Ši nano mlihile mimusun ke-atšōm' ye ohewo!

Iehowa, okpōlo le, ke. Ies. 54, 7. 8.

50. Ši Nyonmo le, ani dsee fā eefā ehalamobii le ní bloō
tseole dšetseremo ke dšenamo le ahe, tse eedšie ehie
ye amenō āhū tete le? Mikenye ake fā eefā amehe
amrō. Luk. 18, 7. 8.

51. Aso yō ko hie akpa ebi fufoo le nọ,
 Alo emusuñ etšōñle ye emusuñbi hewo?
 Ni menemei tete ahie kpaā nọ hū,
 Ši mi le mihie kpañ onọ:
 Na, midenkokoiañ mikadio ye! Ies. 49, 15. 16.
52. Ši gōdši le atši aya,
 Ni kpokui le agbe ši hū,
 Ši mimlibile le etšin ke-dšen onọ,
 Ni mihedšole kpañmo le egben ši hū:
 Iehowa, moni musuñ tšōle ye ohe le ke. Ies. 54, 10.

M l i d š ā IV.

Kukudši ní tšōo mīšegbele.

Gbele dšę ešamligbemo le mli kã ši hã gbomei fiã.

1. Ekã ši ehã gbomei ake šikome amegboio, ši no se le aakodšoame. Hebr. 9, 27.
2. Mē nū ní hie akā, ni le le enañ gbele? Lal. 89, 49.

Nyoñmo to nakai.

3. Otsōo adesā ní efe sū,
 Ni okeo ake: Nyetsōmoa nyehe, nye gbomei abii!
 Lal. 90, 3.
4. Wōten moko yi náá wala ehāā ledientše ehe, ni moko gboo hū ehāā ledientše ehe; edšake kēdši woyi ná wala dši, Nontšo le woyi náá wala wōhāā, ni kēdši wogboi hū dši, Nontšo le wogboio wōhāā. Nohewo le woyi ná wala dšiō, wogboi dšiō, Nontšo le nō dšiwō. Rom. 14, 7. 8.

Ni gbele sawo.

5. Eša le he nyōmowō le gbelen; ši Nyoñmo dromo-kēnō le nano walañ ye Kristo Iesu, wō-Nontšo le, mli.
 Rom. 6, 23.

Kēlē ašō hewalē lē yē gbele deñ.

6. Amī gbele yē kōnim mli! Nēgbe, bo gbele! ogai lē yō? nēgbe, bo gbohiadše! okōnim yō? Ši Nyoñmo lē aňō šidā ahālē, moni tšō wō-Nontšo Iesu Kristo mli ni eke kōnim lē hāwō lē! 1 Kor. 15, 55. 57.
7. Dā wōhieo Nontšo Iesu gbele lē yē wogbomotšo lē mli, koni Iesu wala lē hū adše kpo yē wogbomotšo lē mli. 2 Korint. 4, 10.
8. Agbene ohā otšūlo aya, Owura!
Take boni oke lē, yē hedšole mli,
Ake mihienmei lē ena owalaheremo lē. Luk. 2, 29. 30.
9. Miye hewalē yē nō, ake gbele dšio, wala dšio, bofoi dšio, noyeliloi dšio, hewalei dšio, nii ní yō nē dšio, nii ní baba lē dšio, nwei dšio, šiši dšio, alo nii ní abo lē amli nokroko dšio, amenyēn amegbla wōke Nyoñmo suomo ní yō Kristo Iesu, wō-Nontšo lē, mli lē mli! Rom. 8, 38. 39.

Gbele tete dši senamo hā heyeliloi;

10. Mi lē, wala lē dši Kristo, ni gbele lē dši senamo hāmi. fē mifeo ní madše mli ni mīke Kristo ayabi ši.
Fil. 1, 21. 23.

Ke agbeame yē hewalē na tete lē;

11. Iehowa numnyam gbomei lē agbele
Dšra wa yē ehienmei amli! Lal. 116, 15.

edšake gbele ake-kpōoame.

12. Nontšo lē adšiemī ke-dše nūfōdšianii fē mli, ni eeherē miyiwala ke-ate enwei-mantšeyeli lē mli: mo nō hū ní dši anumnyam lē ke-ate nanoi ananoi lē! Amen.
2 Tim. 4, 18.

Susuma lē yaā Nyoñmo nō;

13. Sū lē akū se ke-ate šikpoi lē mli, boni eyo sa lē; ši mumo lē akū se ke-ate Nyoñmo ní enō-hā lē nō.
Dšadš. Sal. 12, 7.

ni enaä hedšole,

14. Efe sabatohedšomo hä Nyonmo mañ le kē. Nohewo le nyehāa woboa moden, koni wobote no hedšomo le mli. Hebr. 4, 9, 11.

amrō le noñ.

15. Adšo gbohī le ní gboio ye Nontšo le mli le ke-dše ñmene no ke-yaä ne! hē, Mumo le ke, koni amēdšo amehe ke-dše amehaomoi le amli; ši ameniitšumoi le nyieo amese! Kpodš. 14, 13.

Kodšomo šemo hū be.

16. Lelen, lelen, mikenye, ake moni nuo miwiemo ni eheo moni tšumi le eyeo le, ená nano wala, ni ebañ kodšomo mli, ši mon efoñ ke-dše gbele mli ke-te wala mli. Ioh. 5, 24.

No mli le gbomotšo le hū mīdšo ehe;

17. Anōo dšalo le ke-dše efoñ le hie ke-yaä!
Ebote hedšole len! Amēadšo amehe ye amesai ano:
Mofemo ní nyieo ehiegbe trōmō le. Ies. 57, 1, 2.

ši aatele ši ekoñ;

18. Ene dši mitše le suomonanii le, ní mofemo ni kweo bi le ni eheo eno eyeo le aná nano wala, ni mi le matele ši ekoñ ye nagbēgbī le no. Ioh. 6, 40.

ni neke gbomotšo ne noñ ate ši;

19. Mile ake mikpōlo le hie kā,
Ni nagbē le eedamo sū no hū:
Ni no se le ake mihewolo abole mihe ne,
Ni madše mihelo len makwe Nyonmo;
Le ni minon makwe mahā mihe,
Ni mihienmeii anale ni dšee mokpon!

Hiob 19, 25—27.

20. Adūo ye fitemo mli; ateo ši ye hile ní fitee le mli.
 Adūo ye noni be wō le mli; ateo ši ye anumnyam
 mli. Adūo ye gbedēfemo mli; ateo ši ye hewale mli.
 Adūo susuma nō gbomotšo; ateo mumo nō gbomotšo
 ši. 1 Korint. 15, 42—44.

ši awo ehīe nyam.

21. Womañyeli le ye nweii, heni wokweo walaherelo
 gbe ke-dseo, Nontšo Iesu Kristo le, moni atšake wo-
 hešibā gbomotšo le dšen, koni etamo enumnyam
 gbomotšo le su ye ehewaleniitšumo ní eke-nyeo enōo
 nibii fē etoo ešiši hū le na. Filip. 3, 20. 21.

Keke le abawoame.

22. Dšaloj le atšo take hūlū le ye ametše mantšeyeli le
 mli. Mateo 13, 43.

Aaṇmeame gbe ke-ya nwei.

23. Nyebaä, nye mei ní mitše edšonye le, nyebañōa
 mantšeyeli le ní asa atonye ke-dše dšen šišidše le
 nyeyea! Mateo 25, 34.

Aahāame anumnyam-akekre.

24. Plemo ni dši plemo fefe le, miple; damo foi le,
 midšo migbe na, mihie hemo ke yeli le mli mito;
 noni efe le: dšale le akekere le kā ši ehāmi, noni
 Nontšo le ni dši dšale kodšolo le ahāmi ye no gbī
 le nō; ši dsee mikome keke, ši mei fē hū ní sumoo
 epuemo le. 2 Tim. 4, 7. 8.

Ni amehīe amē ke-wula ši,

25. Nobewo ni ameyo Nyonmo mantšesei le hie, ni
 amēdšaaile dšetšeremo ke dšenamo ye esolemoṭšu le
 mli le, ni moni ta mantšesei le nō le abu ameno;
 hōmo yename doññ, ni kumai hū yename doññ, ni
 asan hūlū lo latša ko etšaname doññ; etfakę tobi le

ní yò mañtšesei le ten le aleame, ni eetšōame gbe ke-ate wala nubui ahewo, ni Nyoñmo atšumo yafonu fē yafonu ke-dše amehienmeii ana. Kpodš. 7, 15-17.

ke-ate nano.

26. Nyoñmo ke tobi le mañtšesei le amā Ierusalem hē mli; ni etšūdši le asōmole: ni ameana ehie le, ni egbei le ahi amehietšei le ano. Ni nyōñ be dšei, ni hūlū kane lo la le ehiañame, edšake Nontšo Nyoñmo le atšo ameno, ni ameaye mañtše ke-ate nanōi ananōi ano! Kpodš. 22, 3-5.

M l i d š ā V.

Nyoñmo wiemo kukudši ní ake-fata
Katekismo he.

Ñmalei ní he tše le.

1. Hei babao ke gbei srōtoi abo mli le Nyoñmo wie etšō tšemei le sa ye gbaloi le ana le, ši neke gbii ne anagbē nō le ekewo wie ye bi na, moni etole nibii fē nō wofase, mo nō hū ní etšō efe dšen bei le.
Hebr. 1, 1. 2.

2. Nyetaoa ñmalei le amli, edšake nyedientše nyesusuo ake nomei amli nyenāā nano wala ye, ni nomei dši nii ní yeo mihe odase le. Ioh. 5, 39.

3. Nibii abo ní añmā ato momo le, wōdientše wōhe niitšōmo hewo ní añmā ato le, koni wōke ñmalei le atšnišiuṁe ke misedšemo le anā nōhiekāmo le.

Rom. 15, 4.

4. Ake ni ogbekēbiiāši ole ñmalei kroñkroi le ke-dše, hewo le amenyē amehā ole nā, ní hī hā walaheremo ke-tšō hemo ke yeli ní yō Kristo Iesu mli len le. Ñmale fē ñmale ní dše Nyoñmo Mumō len le hī hā tšōmo hū, ke hiekāmo ke ehēsamo ke tšosemo ní

y_o dšale mli le, koni Nyonmo gbomo le afe klalo, ni asale ato niitšumo kpakpa fē niitšumo kpakpa pepēpe.
2 Tim. 3, 15-17.

Katekismo dientše hewo.

5. Antiokia tšutšu le atše kaseloj le ake Kristofoi ye.
Bofoi le asādši 11, 26.

6. Dšee mofēmo ní keomi ake: Nontšo! Nontšo! le, abote nwei mantšeyeli le mli; ši mon moni feo mitše ní y_o nwei le suomonanii le. Mateo 7, 21.

7. Alo nyelee, ake woteñ mei abo ní abaptisiwo awo Kristo Iesu mli le, egbele mli ni abaptisiwo awo? Nohewo le afūwo keke fē ye baptisimo ke egbele mli wō le mli, koni take boni ate Kristo ši ke-dše gbohī atēñ ye tše le anumnyam hewo le, nakai non kē wō hū wonyie ye wala ehēfemo le mli.

Rom. 6, 3. 4.

Baptisimo.

8. Kedši afoō mo ke-dšee pu ke Mumō mli le, enyēē ebote Nyonmo mantšeyeli le mli. Ioh. 3, 5.

9. Ledientše emobonale na ehewe woyiwala ye, ake noni ekewo tšō ehēfomo hedšū ke Mumō kronkron ehēfemo mli le, mo hū ní efose efie wono babao ye Iesu Kristo, wowalaherelo le hewo, koni, boni abuwō bem ye le non edromo hewo le, wotšōmo wofasei hū ye nanowala nohiekāmo le na. Tit. 3, 5-7.

Kristofoi ahemo ke yeli odaseyeli.

10. Mihie gboo Kristo sanekpapa le he, edšake Nyonmo hewale ni, ní anō-hereō mofēmo ni heo yeo le yiwala, Iudanyo le tšutšu ke Helanyo hū. Edšake Nyonmo dšale adšieo kpo ye no mli atšōo ke-dšee hemō ke yeli mli ke-yaä hemō ke yeli mli, take boni anmā ake: "Ši dšalo adše hemō ke yeli mli anā wala" le. Rom. 1, 16. 17.

11. Bo le oheo oyeo, ake Nyoŋmo le, mokome dšile:
odšogbā ofeo: daimonioi le hū heo yeo, ni amehe
dšo! Iak. 2, 19.
12. Agbene take boni nyehere Kristo Iesu, Nontšo le
atū le, nyenyiea ye emli, ní nyešišifāi amōmō ši, ni
amāmonye ye eno, ni nyefi ši ye hemo ke yeli le
mli, take bo non ní atšōnye le, ni nyeteke no ke
šidā ye no mli. Kolos. 2, 6. 7.
13. Nofēno ní afole ke-dše Nyoŋmo mli le yeo dše le
no kōnim, ni neke kōnim ní yeo dše le no ne dši
wohemo ke yeli le. 1 Ioh. 5, 4.
14. Adšo mei ní enaa, ni kēle amehe ameye le. Ioh. 20, 29.
15. Mihe miye, Nontšo, ye obua mihemo ke yeli ní mibe
le! Mark. 9, 23.

Dšenbo.

I. Miheo Nyoŋmo ní dši Tše ofe le ke ŋwei ke šikpoŋ felo le no miyeo.

16. Nyoŋmo nii ní anaa le, dšenbo mli bēbe adšeo ayoseo
ye nibii ní efe le ahe ni anaā faññ, enano hewale
ke nyoŋmoyeli le fē. Rom. 1, 20.
17. Nyoŋmo le Mumō, ni mei ní solegle le, edša ake
mumō ke anokwale mli amesoleo ye. Ioh. 4, 24.
18. Nanōi amantše le, moni fiteŋ le, moni anaale, moni
dši Nyoŋmo, ŋalo kome le, ahāle wō ke anumnyam
ke-yašio nanōi ananōi le! Amen. 1 Tim. 1, 17.
19. Kroŋkroŋ, kroŋkroŋ, kroŋkroŋ
Dši tai a-Iehowa le,
Šikpoŋ mū le fē eyi obō ke enumnyam le! Ies. 6, 3.
20. Iehowa! otao mimli ni olemi!
Bo ole mišitamō ke mišitē mli fē:
Oyoo miyintō ye šonā bēbe!

Minyiemō ke misikāmo fē oša mli;
 Ni migbei fē le ole krede hū.
 Edšake gbē komeflo be mililei no,
 Dša, na, Iehowa! ole fē tsem momo. Lal. 139, 1-4.

21. Nēgbe madše omumō le hie ke-ate?
 Ni nēgbe madšo foi ke-adše ohie ke-ate?
 Ke mikwo ke-te nweii le, oye dšei:
 Ni ke miyañme misa ye gbohiadše hū, nao!
 Keđši minō lebi fidši
 Ni miyahī nšo nagbēhei le,
 Dšemei hū online ate ayawami,
 Ni oninedšūrō amō mimli tfe ye!
 Ni ke mīke: Duñ keke atuami! le,
 Nyōn tete atšō la ye mihewo!
 Asañ duñ hū woo duñ ye ohie,
 Ni nyōn tseo heññ tamō fane non:
 Duñ dšiō, la dšiō, fē efe ekome! Lal. 139, 7-12.
22. Hemō ke yeli wo-ke-yo, ake Nyōnmo wiemo ake-sa
 dšen bei le ato, koni akadše nii ní epue amli afe
 noni anaā le. Hebr. 11, 3.
23. Bi le mli abo nii le fiā ye, nii ní yo nweii le ke nii
 ní yo šikpon le no le, nii ní anaā ke nii ní anaa
 le, mantšeseii dšiō, nontšoyelii dšiō, onukpayelii dšiō,
 hegbei dšiō, nii le fē le, eno atšō abo, ni le hū abo
 ahā. Kolos. 1, 16.

Kpōmō.

II. Ke lesu Kristo ebinu kome ní efo le, ní dši
 wo-Nontšo le.

24. Mone dši mibi ní misumoolē, mo he tšui ní miná ne!
 Mateo 3, 17.
25. Šišidše leñ wiemo le yo, ni wiemo le ke Nyōnmo
 yo, ni Nyōnmo dši wiemo le. Le non, šišidše leñ

eke Nyonmo y_o. Nibii fiā, le non anō-fe, ni ašile
afee nokonoko ní afe. Emli wala y_o, ni wala le dsi
gbomei ala le. Ioh. 1, 1-4.

26. Bi le dsi Nyonmo ní anaa le subaṅ ke bonō fē
bonō hie kromobi le. Kolos. 1, 15.

III. Moni anōle ho ke-dše Mumō kroṅkroṅ leṅ
ni oblayo Maria le fo le.

27. Kaše onā, Maria le, nō gbeye; ši noni afo ye emli
le edše Mumō kroṅkroṅ mli; ni ebafo binu, ni ootše
egbei Iesu, ši le eeheremaṅ le yiwala ke-adše ame-
he ešai le amli. Mateo 1, 20. 21.

28. Ši fufoo afo ahāw_o,
Binu hū anō-hāw_o,
Ni elumoyeli le akā ekoṅ le n_o.
Ni aatše egbei ake : Nakpe,
Nawolo, Nyonmo, Ekālo,
Nano-Tše ke Hedšole-Lumo. Ies. 9, 6.

29. Ši beni be fale le eše etā le, Nyonmo tšu ledientše
ebi le ke-ba, yō ko bafole, eba mla šiši; koni ebakpō
mei ní y_o mla šiši le, ní woná biyeli hegbe le.
Gal. 4, 4. 5.

30. W_o-Nyonmo le musuntšō mobonale le hew_o,
No mli ni dšetšeremo ní dše űwei le baṅāw_o ye le,
Koni dšen atše ahā mei ní tra duṅ ke gbele hoṅ le
mli le,
Ni atšōmo wonādši ke-ya hedšole gbe le n_o!

Luk. 1, 78. 79.

31. Iesu ní dše Nazaret le, Nyonmo nō Mumō kroṅkroṅ
ke hewale efole, ni ekpaā ši efeo edšūrō ni etšāā
mei fē ní abonsam le nyē ameno le, edšake Nyonmo
kele ye. Bofoi asādši 10, 38.

IV. Ni ena amanehulū yē Pontio Pilato yinō ni asenle,
egbo ni afule.

32. Kristo hū na amanehulū yē ešai ahewo šikome, le
dšalo le hā mei ní edšaa le, koni ekewo aba Nyonmo
nō, ni agbele mon yē helo gbefan, ši ahāle wala yē
mumo gbefan. 1 Petr. 3, 18.

33. Kristo ní Nyonmo su len ni eyo le, dsee niibā ebu
ake eke Nyonmo yeo egbo le, ši mon ledientše ehe
edšie efie, enō tšulo su efō eno, etšō tamō gbomei,
ni edšen gbefan hū anāle take gbomo. Eba ehe ši,
etšō toibolo ke-te gbele mli, ke-te senmotšo no gbele
mli tete. Filip. 2, 6-8.

34. Amesen moni dši anumnyam Nontšo le. 1 Kor. 2, 8.

35. Nyonmo dšieo ledientše esuomō ní eke-sumowo le ši
etšōo, ake, bení ešafeloi dšiwō lolo le, Kristo bagbo
yē wonādšian. Rom. 5, 8.

36. Nii ní dši tšutšunii le amlí noko ní minō-hānye ní
mihū miná le dši, ake Kristo gbo yē wohe ešai le
ahewo yē nmālei le ana, ni ake afule, ni ake atele
ši ekoñ yē gbí ní dši gbí ete le nō yē nmālei le ana.
1 Korint. 15, 3, 4.

V. Ekpleke ši ke-te gbohīadše.

37. Moni kpleke ši le, le non hū dši moni kwō ke-te
nweii fē ayiten le, koni ewo nii fiā obōbō. Efes. 4, 10.

38. Ahā Kristo wala yē mumo gbefan, mo mli ni bení
eyin ete mumoi ní awoame tšun le anō le, eyašie
ehāame, mei ní blema le amēboo toi, bení Nyonmo
dšenmō le se tše, ni ekweame gbē āhū, beyino ní
asa adeka kpetenkle le ato le. 1 Petr. 3, 19, 20.

Gbī ní dši ete le ete ši ekoñ ke-dše gbohī atēñ.

39. Nyonmo te Iesu ši gbí ní dši gbí ete le, ni chā
edše kpo faññ, enō ehe etšō, dsee mañ mū le fē, ši

mon edasefoi ní Nyoñmo edšie eto momo le, ní dšiwó ní wókele yeo nii ni wókele nuó nii beni ete ši ke-dše gbohi aten le se le. Bófoi le asādši 10, 40, 41. 40. Edšake nohewó ní Kristo gbo ni ete ši ni ehie tšē ekoñ, koni eye gbohi ke hiekāloi fē Nontšó.

Rom. 14, 9.

41. Ohie ahí Iesu Kristo ní te ši ke-dše gbohi aten le ní dšē Dawid sešin le nọ, ye misanekpakpa le na, 2 Tim. 2, 8.

VI. Ete ñwei, ni eyata ši ye Nyoñmo ní dši etšē ofo le ninedšūrō nọ.

42. Iehowa kemó ní eke minontšó le ne:

Ta mininedšūrō nọ

Ke-yaši beyino ní mañō ohenyeloi le

Mafe onādšiašiši maño le! Lal. 110, 1.

43. Keke le beni Nontšó le keame ewie le, anōle ke-te ñwei, ni eyata Nyoñmo ninedšūrō nọ. Mark. 16, 19.

44. Nyoñmo wo Kristo nọ godšō, ni adrole gbei ní yó gbei fē gbei nọ, koni Iesu gbei le mli ni mei ní yó ñwei ke mei ní yó šikpoñ le nọ ke mei ní yó šikpoñ šiši le anakutšō fē nakutšō akula ši ye, ni lilei fē lilei agba mli kpō, ake Nontšó dši Iesu Kristo hā tšē Nyoñmo le anumnyam le. Fil. 2, 9-11.

VII. Dšei eedšē eeba ni ebakodšō mei ní hīei kāmó ke mei ní egboi le.

45. Aadšie Nontšó Iesu le kpo ke-adšē ñwei ke chewale bófoi le, moni ke lalilei ató owele ye mei ní lee Nyoñmo ke mei ní boo wó-Nontšó Iesu Kristo sanekpakpa le toi le anọ. 2 Tes. 1, 7, 8.

46. Wofē woopue faññ ye Kristo kodšomosei le hie, koni mofēmo awo nii ní afe ye gbomotšō mli, bóbo ní efe le, ekpakpa dšio, efoñ dšio. 2 Korint. 5, 10.

47. Agbene le Nyõnmo miwo gbomei fẽ ní yõ hefẽhe le kitã, ake ametsake ametsui, edsakeši eto gbì ko, nõ nõ ní eke nũ ní eto le akodšo dšen mũ le fẽ ye dšale na. Bõfoi le asãdši 17, 30. 31.

48. Nohewõ le nyesraã, edsake nyelee beyinõ ní šiatše le baã, ekole gbeke lo nyõn teñ lo wogbemõ lo lebi; koni ekaba trukã ebananye ake nyemiwo.

Mark. 13, 35. 36.

VIII. Miheõ Mumõ kroñkroñ le nõ,

49. Anania, meba Satana yi otšuin obõ, ni omale otšõ Mumõ kroñkroñ le, ní ofole šikpon le yinii le fã ko? Dsee gbomei omale otšõ ne, ši Nyõnmo mon.

Bõfoi le asãdši 5, 3. 4.

50. Ši beni hefatalõ le ba le, le moni mi non matšule nye nõ ke-adše tše le nõ le, moni dši anõkwale Mumõ le, ní dšeo tše le nõ baã le, le non eeye odase ye mihewõ. Ioh. 15, 26.

IX. Ke Kristo asafo kroñkroñ kome ní yõ hefẽhe le, meikroñkroñ le ananyobõ le,

51. Bele agbene nyedsee maseibii ke gboi donn, ši mon nyedši meikroñkroi le ananemei-manbii ke Nyõnmo webii, ní anõ-mãmõ bõfoi le ke gbalõ le ašišitõ le ní ekoñte dši Iesu Kristo le nõ, mo mli ní atšẽ tšu ní amã le fẽ awo, ni eda efe solemotšu kroñkroñ ye Nontšo le mli, mo mli ní amãmonye hũ afata he ahã Nyõnmo šihilehe ye mumõ mli le. Efes. 2, 19–22.

52. Nyebo mōden ní nyeto mumõ ekomefemõ le ye hedšole kpã le mli; ake gbomotšo kome ke mumõ kome, take bõ non ní atšenye hũ ye nyetšemõ nõ hiekãmõ kome le mli le: Nontšo kome, hemõ ke yeli kome, baptisimõ kome, Nyõnmo ke mei fẽ atše

kome ní yò wofè wòṇò ní etšòò wofè wòmli ní eyò
wofè wòmli le. Efes. 4, 3-6.

X. Kẹ ešai fā le,

53. Adšò moni anò efonfemò afale!

Moni atšimò ehe eša nò le!

Adšò gbomo ní Iehowa ebuu tòmò ko ehāāle,

Ni emumòṇ le apasa be le. Lal. 32, 1. 2.

54. Iesu Kristo mli non ní woyò kpòmò le yè elá le
hewò, noni dsi notòmòí afā le yè edromò fale le na.

Efes. 1, 7,

XI. Kẹ helo šitē le,

55. Nmlētšā le miba, be nò ní mei fē ní yò gbohiabui
le amli le anu gbomobi le gbē, ni ameadše kpo,
mei ní efe niikpakpa le kẹ-ate wala-šitē le mli, ni
mei ní etšu nišānii le kẹ-ate kodšomò-šitē le mli.

Ioh. 5, 28. 29.

56. Take bōni Adam mli ni wofè wogboiò yè le, nakai
non kē Kristo mli ni wofè wōoná wala yè. Ši mo-
fēmo yè ledientše egbedšiano: Kleñkleñmo Kristo;
no se le mei ní dsi Kristo nō, beni eba le. No se
le nagbē le, beni enò mañtšeyeli le chā Nyoñmo ke
tše le, beni efo nøyeli fē kẹ hegbe fē kẹ hewale fē
se le. 1 Korint. 15, 22-24.

XII. Kẹ nanò wala le miyeo.

57. Mitoi le nuò migbē, ni mi le mileame ni amenyieo
mise, ni mi non mihāāame nanò wala, ni amehie
kpātān kẹ-ate nanò, ni asañ moko šōname yè midēñ.

Ioh. 10, 27. 28.

58. Mei ní woò yè šikpoñ-sū mli le atēñ mei pī hie
atšē; meikomei ate nanò wala mli, šì meikomei hū
ate nanò hiegbale kẹ nanò pīmò mli. Dan. 12, 2.

59. Nyegboi, ni anō nyewala le ke Kristo le ate ye Nyonmo mli. Beni Kristo apue le, le moni dsi wowa le, no le nye hu nyekele apue ye anumnyam mli. Kolos. 3, 3. 4. *

Hemo ke yeli senamo.

60. Moni tsuu nii, si eheo moni buo moko ni dsako Nyonmo le bem le no eyeo le, abuo chemo ke yeli le ake dsale abaaale. Rom. 4, 5.
61. Take boni etsō mokome sigbemō no eba gbomei fē no ni abuame fo le, nakai non kē etsō mokome dsalenō no eba gbomei fē no ni ake wala bembu buame bem. Rom. 5, 18.
62. Kristo Iesu mli le, dsee ketiafo ni nyēo noko efeo, ni dsee fo hu, si moni hemo ke yeli ni tsoo suomo no etsuo nii le. Gal. 5, 6.

Faikpamo.

Wo-Tse ni yo nwei!

63. Nyonmo mli ni atseo tseyeli fe tseyeli ni yo nweii ke sikpon no le ke-dseo le. Efes. 3, 15.
64. Sa oha midan kemoi le asa,
Ke mitsuindefenmoi le hu, ye ohie,
Iehowa; mitesa ke mikpolo le. Lal. 19, 15.
65. Lelen, lelen, mikenye ake: Nofeno he fai ni nyekpa tse le ye migbei ano le, eehanye. Ioh. 16, 23.
66. Nyesolea ni nyekafoa! 1 Tes. 5, 17.

Ogbei le afe kronkron.

67. Nontso Kristo le, nyebuale kronkron ye nyetsuii amli.
1 Petr. 3, 15.
68. Ata kronkron, toame ye ogbei amli le, mei ni onō

bāmi ne, koni amefe ekome tamowo. Femoame kronkron ye onokwale le mli; owiemo le anokwaleh.

Ioh. 17, 11. 17.

69. Namo šeno gbeye po, Nontšo, ni ewon ogbei le ahie nyam? edšakeši bo okome oyo kronkron. Kpodš. 15, 4.

70. Anmā ake: Nyefea kronkron, edšake mi le, kronkron dšimi! 1 Petr. 1, 16.

Omantšeyeli le aba!

71. Mantšeyeli ni hio nanoi fe le dši omantšeyeli le; Ni onontšoyeli le ye ke-yaä yinoi fe ayino no!

Lal. 145, 13.

72. Mantšeyeli le ke noyeli le ke hewale le ni dši nwei mu le fe šiši mantšeyeli le, aañō-hā moni yo nwei šonñ le kronkronbii le aman le. Emantšeyeli le dši nana mantšeyeli, ni noyelii le fe asōmole, ni amebale toi! Dan. 7, 27.

73. Nyonmo mantšeyeli le dsee niyeli ke numo; ši mon dšale ke hedšole ke miše ye Mumo kronkron mli; edšake moni ye enemei amli ni esōmoō Kristo le, Nyonmo nāā ehe tsuidšūrō, ni esa ye gbomei ahie hū. Rom. 14, 17. 18.

Afe noni osumoo ye šikpon le no, take afeō ye nwei le.

74. Ene dši mitše le suomonanii le, koni mofemo ni kweo bi le ni cheo eno eyeo le anā nana wala, ni mi le matele ši ekoñ ye nagbēgbi le no. Ioh. 6, 40.

75. Nyedšenbā akatamo yino ne dšenbā, ši mon nyeke nyedšenmo ehēfemo le atsakea nyehe, koni nyeka nyekwe nii ni dši Nyonmo suomonanii kpakpai ni sa ehie dšogbā ní hī ke-wula ši le. Rom. 12, 2.

76. Hedšole Nyonmo le, esanye ye niitšumo kpakpa fe niitšumo kpakpa mli, ní nyefe esuomonanii le, ní efe ye nyemli, no ní sa ledientše ehie ye Iesu Kristo

mli le, mo nō ní dši anumnyam ke-yašio nanoi ana-
noi le! Amen. Hebr. 13, 21.

Hāwo ñmene wodā ñmā!

77. Senamo kpetenkple dši Nyonmo dšamo leleñ, kedši
moko mi še ye enii amli le. Edšake woke nokonoko
baa dše nen: bele eye fanñ, ake wonyēñ woke noko
aya hū. Ši ke woye ñmā ke hehānii le, bele nii
ne aafa ahāwo. Ši mei ní taoq nii pi aná le, gbeo
kā ke tšone ke buluiasedii babao ní fiteo mo, ní ke
gbomei gbeo hiekpātāmō ke ladšemo mli le amli.
Edšake nibii fōdši fē šišifā dši šikasuomō.

1 Tim. 6, 6-10.

78. Dšee abolo keke nō ni gbomo tšō ní eehi ši; ši
wiemo fē wiemo ní dšeo Nyonmo dan le nō mon.

Mateo 4, 4.

79. Kedši Iehowa emāā tšu le,
Yaka denme emāloj le gboq he:
Kedši Iehowa ebuu mañ le he le,
Yaka bulo le šio ehe kpe:
Yakatfa nyeteteo ši mankē mrā,
Nyetšeo āhū dāni nyeyatraā ši,
Nyeyeyeo hedšramo abolo le:
Nakai enō-hāā ehedogbomo le ye won po!

Lal. 127, 1. 2.

Ni oke wonotōmōi le afawo, tamō boni woke-faā mei
ní tšō wono le!

80. Iehowa, Iehowa Mawu, mōbonalo ke odomfoo, ní
toq tšui āhū, ní mlihile ke anokwale fa pi, ní hieo
mlihile mli ehāā mei akpei abo, ní nōq tōmō ke
efon ke eša efaā; ni bem hū ebuñ kwrā. 2 Mose 34, 6. 7.

81. Nohewo le, ake noni Nyonmo halamōbii, meikronkroi
ke suomomei dšinye hewo le, nyewoa mōbonale mlinii,

mlihile, hešibādfeñmo, mlidšole, dfeñmo ní se tšeo:
 ní nyehereherea nyehe ní nyeke-fafaä nyehe, kedši
 moko ke moko ye sane ko le, take boni Kristo hũ
 nõ-fanye le, nakai nye hũ nyefea. Kolos, 3, 12. 13.

82. Ši kedši nyeke mei atõmõi faame le, nyetše ní yo
 nwei le ke-afanye hũ. Ši kedši nyeke mei atõmõi
 efaame le, nyetše le hũ ke nyetõmõi le efañnye.

Mateo 6, 14. 15.

Ni okewo akaya kã mli!

83. Kedši aka moko le, ekake ake Nyõnmo nõ adše
 akale: edšake Nyõnmo le, akaale ye niifõdši agbefañ,
 ši kã hũ ledientše ekaa mokomoko. Ši akaä mofemo
 ake ledientše ekono gblaäle ke-milakale! no se le
 akono le, ke enõ ho le, efoö eša, ši eša le hũ, ke
 agbe na le, efoö gbele. Iak. 1, 13-15.

84. Nontšo le ke: Simon, Simon, na, satana etao nye-
 segbe, koni eša nyemli take ñmã; ši mi le, mikpa
 fai mihão, koni ohemo ke yeli akatã. Luk. 22, 31. 32.

85. Mibi, ke ešafelõi milakao le,
 Kakplëame! Abei 1, 10.

86. Hẽ, hei ní šãmo trotro le oke meifõdši le eto:
 Onõoame otfiaä ši ní amekũmo dukuduku.

Lal. 73, 18.

Ši dšiemowo ke-dše cfoñ le mli!

87. Gbohiadše den tete makpõame ke-adše;

Gbele mli hũ mahereame ye.

Mafe ogbelehela, gbele!

Mafe otšenemõhela, gbohiadše! Hoš. 13, 14.

88. Gbomo ní nii yo mõbo dšimi: namo ašõmi ke-adše
 neke gbele ne gbomotšo le mli! Mida Nyõnmo ši
 ye Iesu Kristo, wo-Nontšo le, mli! Rom. 7, 24. 25.

Si onō dši mantšeyeli le, ke hewale le, ke anumnyam le,
ke-yaši nano. Amen.

89. Adšoo, Iehowa, wotše Israel Nyoñmo le, ke-dše
nano ke-yaši nano! Bo, Iehowa! onō dši dale ke
hewale ke hienyam ke kōnimyeli ke šidā; hē, onō
dši nofēno ní yō ŋwei ke šikpoñ le nō le. Bo,
Iehowa! onō dši mantšeyeli le, ni bo non owoq ohe
no ye nii fiā nō ake onukpa. Ni niifale ke anum
nyam fē dše ohie, ni bo non oyeq nii fē nō, ni odeñ
hū ni nyēmo ke hewale yō, ni odeñ sane non dši
mofēmo dale ke hewale le! 1 Kron. 29, 10-12.

90. Nyoñmo šiwoi abo ni yō ne, emli amefe hē le ni
emli non amefe amen le ye, koni awo Nyoñmo hie
nyam ye womli. 2 Korint. 1, 20.

Nyoñmo mla ke ekitāi nyoñma le.

Mla le.

91. Edšake ke dšeniṁādši amlibii ní mla be amedeñ
le dše amefomo mli amefe mla le nii le, ame ní
amebe mla le, amedši mla hāā amedientše amehe;
ame ní ametšōo, ake aṁmā mla le niitšumo le ye
ametšuii amlī, ni ameheniilē hū yeo odase, ni ame-
susumoi le flofloō amehe na lo amefāfāā amehe hū
ye ameten. Rom. 2, 14, 15.

92. Nyekasusua, ake miba mla le lo gbaloi le afenemo;
mibaa fēnemo, ši miba nagbē. Ši leleñ, mikeonye
ake gbii abo ní ŋwei ke šikpoñ hoko ne, yota lo
kuli hoñ ye mla le mli, dša afe fē dā.

Mateo 5, 17, 18.

Kitāi nyoŋma le.

Mi dsi Iehowa o-Nyoŋmo le, ni dšieo ke-dše Mizraim
šikpoŋ le no, ke-dše nyōdši awe le:

Kitā I.

Kaná nyoŋmoi krokomei ye mih̄e!

93. Ni agbene, Israel! meni Iehowa, o-Nyoŋmo le, bio
ye odeŋ, ake dša ake oše Iehowa, o-Nyoŋmo le,
gbeye, ni onyie egbei le fē mli, ni osumole, ni
osōmo Iehowa, o-Nyoŋmo le, ye otsui fē mli ke
susuma fē mli, koni obu Iehowa kitāi ke ekpoi ni
mi le miwoō ŋmene gbi ne, koni ahī ahāo? —
Iehowa, o-Nyoŋmo le, gbeye oše, ni le osōmo, ni
le ehe okpete! 5 Mose 10, 12, 13, 20.

Kitā II.

Kafe amagā ko lo noko ni tamō nii ni yō ŋwei, lo nii
ni yō šikpoŋ le no, lo nii ni yō nu mli ye šikpoŋ le
šiši le ohā ohe: kadšaame, ni kasōmoame hū; ši mi,
Iehowa, o-Nyoŋmo le, mi dsi Mawu awunāyelō, ni woo
tšemei atōmoi anyōmo ke-tšōo bii anō ke-yašio yinobii
ni dsi ete ke mei ni dsi edfe ni nyeomi le anō; ni
minaa mei akpei abo ni sumoomi, ni amebuō mikitāi
le amobō.

94. Nyekafea nyehe yakayakawōdši, ni amagā lo nō
ko ni afie le nyekamāmōa ši nyehāa nyehe, ni te ke
ehe mfōnini hū nyekamāmōa ye nyešikpoŋ le no,
koni nyedša ye he; edšake mi dsi Iehowa, nye-
Nyoŋmo le. 3 Mose 26, 1.

95. Alomō moni feo amagā lo fiemonō ko ni dsi Iehowa
niihinii ke nālō nidši ana niitšumo le ni eke-mā ši
ye niififiian le! Ni maŋ mū le fē ato he ake: Amen.

5 Mose 27, 15.

Kitā III.

Kahie Iehowa, o-Nyoŋmo le, gbei amli yakayaka; ši
Iehowa ebuñ moni hieo egbei amli yakayaka le bem.

96. Ši nye, nye Israel we!

Boni Nontšo Iehowa ke ne:

Mofemo yakayakawodši le,

Nyeyaa nyeyasomoame keke!

Ši fe se le, kedši nyeboñmi toi le,

Bele migbei kronkron hü ni nyekabulea doññ!

Iehes. 20, 39.

97. Ši titri le, minyemime! nyekakāa kitā: ŋwei nō
dšiō, šikpoñ nō dšiō, alo nokroko nō dšiō, nyekakāa
kitā; ši nyehē le afe hē, ni dabi le afe dabi, koni
nyekagbe kodšomō mli. Iak. 5, 12.

Kitā IV.

Ohie ahi hedšomogbi le nō, ní ohā ehe atše. Gbii ekpa
le otšu nii, ni ofe onii fiā; ši gbī ní dši gbī kpawo le
dši hedšomogbi hā Iehowa, o-Nyoŋmo le; no mli le
okatsu niitšumō ko, bo, lo obinu, lo obiyo, lo owenu,
lo oweyo, lo okoloi, lo ogbo ní yō ogboi le amli; ši
gbii ekpa Iehowa nō-fe ŋwei ke šikpoñ, ke nšo ke
nofēno ní yō amemli, ni enō gbī ní dši gbī kpawo le
edšo ehe: nohewo ni Iehowa dšo hedšomogbi le, ni
chā ehe tše le!

98. Ni gbī ní dši gbī kpawo le Nyoŋmo gbe eniitšumō
ní etšu le na; ni edšo ehe ye gbī ní dši gbī kpawo
le nō ke-dše eniitšumō ní etšu le fē mli; ni Nyoŋmō
dšo gbī ní dši gbī kpawo le, ni chā efe kronkron,
ake ye no mli edšo ehe ke-dše eniitšumō fē ní
Nyoŋmo ebo ni efe le mli. 1 Mose 2, 2. 3.

99. Kedši nyeboñmi toi

Ní nyefe Sabato gbī le kronkron,

Ni nyetereñ dšatsū ko dšatsū ko
 Ke-tšōñ Ierusalem agboi leań
 Ye Sabato gbi le nọ le:
 Nọ ni mašere la ye egboi le amli,
 Ní eye Ierusalem mōdši le, ni anyēñ agbe.

Ier. 17, 27.

100. Mabole ofolešāte le, Iehowa!
 Koni mahā anu yidšiemọ gbē le,
 Ni magba onakpenii le fiā!
 Iehowa! mīsumọ owe šihile le,
 Ke onumnyam le šihilehe le! Lal. 26, 6-8.
101. Nyetšōmọa wiemọ le feloi, ni dšee nuloi keke, ní
 nyeke šišiuo nyedientše nyehe. Iak. 1, 22.

Kitā V.

Wo otše ke onye, koni ogbii atše ye šikpoń le ní Iehowa,
 o-Nyońmo le, hāáo le nọ.

102. Bo otše toi, ši le efoő ne;
 Ni kagbe onye he guo, beni egbo le!
 Tsuidšūrō otše ke onye aná,
 Ni moni foő le hū anyá. Abei 23, 22. 25.
103. Bii le, ameto amefoloi le anādšian pepēpe; edšake
 ene ye feo ni enō Nyońmo na. 1 Tim. 5, 4.
104. Hienmei ní liọ etše le,
 Ni egbe enye toibō le he guo le,
 Fāmọ fa na kwākwālabitei afāle,
 Ni yē hū okropońbii ayele. Abei 30, 17.

Kitā VI.

Kagbe gbomo!

105. Nyenu, ake akē blemabii le ake: "Kagbe!" ši mo-
 fēmo ni agbe le, eye kodšomọ leń fọ. Ši mi le
 mikenye, ake mofēmo ní mli fūo enyemi le yaka
 le, eye kodšomọ leń fọ; ni mofēmo ní ake enyemi

ake: "Raka" (yakagbomo) le, eye adšina hie fo; ni mofemo ní ake ake: Bo sekeyelo le, eye la-ge-hena le mli yā fo. Mateo 5, 21. 22.

106. Moni sumgo enyemi le, ehio gbele le mli. Mofemo ni nyeo enyemi le, gbomeiawuiyelo dšile; ni nyele ake gbomeiawuiyelo fē gbomeiawuiyelo be nano wala ní hio emli. 1 Ioh. 3, 14. 15.

Kitā VII.

Kabo adfaman!

107. Awo gblā ye mei fē mli, ni yōwye hū ní edsee hebulemo: šī adfamanboloi ke gblānkūoloi le, Nyoñmo akodsoame! Hebr. 13, 4.
108. Edšake ene dši Nyoñmo suomōnanō, nyehetšemo le, ní nyetši nyehe na ke-dše adfamanbo mli, ni nyeten mofemo ale ledientše enō le nō ye hetšemo ke wō mli, dsee akono hiedō mli, take boni dšenmādsian-bii le hū ní lee Nyoñmo le feo le. 1 Tes. 4, 3-5.

Kitā VIII.

Kadšu!

109. Dsuloi lo hiekōloi yeñ Nyoñmo mantšeyeli le no. 1 Korint. 6, 10.
110. Ene dši Nyoñmo suomōnanō, koni moko akaye enyemi amim, ní ehie adšo eno ye sane le mli, edšakesi enemei fē ahe oweletolo dši Nontšo. 1 Tes. 4, 6.
111. Dšulo le akadšu doññ, šī moñ ebo modeñ ní eke enidši atsu niikpakpai le, koni ená nokó ní eke-yahā moni chia le! Efes. 4, 28.

Kitā IX.

Kaye amale odase ye onanyo hewo.

112. Nohewo le nyešea amale nyefōa ní nyeten mofemo ke enanyo awie anokwale, edšake wodientše wōhe-nii dšiwō. Efes. 4, 25.

113. Iehowa! namo ato obū leñ?

Namo ahī ogoñ kroñkroñ le nọ?

Moni nyieo ní ehi pe ní etšu dšalenii,

Ni wieo anokwale ye etšuiñ:

Moni ke elilei enyiee mo šiši,

Ni efee enanyo efoñ ko,

Ni eboq ehgbomo ahora:

Humi efe ye ledientše ehie, ašele afō po;

Ši Iehowa šeloī le ahie nyam ewoq.

Ekāa kitā ehāa ledientše ehe efoñ le, ni etšakee:

Esika le hū efaa ehee hekpa ni wa,

Ni mei ní yeo bem le ahe nyōññii le hū ehee: —

Moni feo nii ne le ehosoñ ke-ate nano! Lal. 15.

Kitā X.

Ohie akakō onanyo šia nọ; ohie akakō onanyo nā nọ,
alo ewenu lo eweyo lo etšina lo etedši, alo noko ní dši
onanyo nō!

114. Tšui mli ni susumoī fōdši ke meiagbē, gblāfitemoī,
adfamañboī, dšui, amale odaseyelii ke musuboi dšeo
Mateo 15, 19.

115. Gbomo tšuiñ susumoī adfenmoī le, efoñ keke dši
dāne ke-dše egbekēbiiāši. 1 Mose 6, 5; 8, 21.

116. Ši mīke: Mumo nyeke-nyiea, ni nyegben helo sedī
na kwrā. Edšake helo le diq nii ase ešiq mumo
le, ni mumo le hū diq nii ase ešiq helo le; ši ene-
mei guguo amehe, koni dsee nii ní nyesumoq le
noñ nyeafe. Gal. 5, 16, 17.

Mla le senamo.

117. Mla nọ ní eša he niilē tšōq ke-baā. Rom. 3, 20.

118. Mla le tšō wotšoselo ke-yaā Kristo nō. Gal. 3, 24.

119. Ši faññ helo le niitsumoī le dšeo kpo, nii ní dši

gblāfitemo, adfamañbo, mūdšiniitšumo, nyennyeñtñi-
bo, wondšamo, sū, nye, bēi, awunāyelii, mlilawoi,
blomoi, atūatšemoi, mligblamoi, hiekoī, awuiyelii,
dātoī, fufemo ke nii ní tamō enemei le, nii ní
mikenye mito, take boni mikenye mito sa le, ake
mei ní yeo neke nii ne le, ameyen Nyoñmo mañ-
tseyeli le. Gal. 5, 19-21.

120. Mumō le yibii le dšisuumo, miše, hedšole, tšuišitō,
mlihile, edšurōfemo, hemo ke yeli, mlidšole, hieši-
kāmo; enemei ne mla ko eguu. Gal. 5, 22, 23.

Nyoñmo kitāi le anoyeli.

121. Mañō tšui hē mahānye,
Ni mumō hē ni mañō-wo nyemli,
Ni madšie tetšui le ye nyehelo mli,
Ni mañō helo tšui mahānye:
Ni mike Mimumo le awo nyemli,
Ni mahā nyenyie mikpoi le amli,
Ni mikodšomoi le nyeabu ní nyefe! Iehes. 36, 26. 27.
122. Edšake ahā mla ko ní yo hewale boni eke ahā
wala dšikule, bele mla non mli ní dšale le dše
leleñ. Ši mon ñmāle le nā nii fiā yi ye eša šiši,
koni šiwō le adše Iesu Kristo hemo ke yeli mli
ahā mei ní heo yeo le. Gal. 3, 21. 22.
123. Edšake noni mla le nyēñ afe le, no mli ní efe
gbedē ye helo le hewo le, Nyoñmo fe, ni etšu le-
dientše ebi le ye noni tamō eša helo le mli ní ye
eša hewo hū, ni ebu eša le fo ye helo le mli, koni
agbe mla dšalenō le na ye womli, wo mei ní wo-
nyiee helo na, ši mon mumo na le. Rom. 8, 3. 4.

Ekpakpafemoi.

124. Ši nye le, weku ní ahala dši nye, mantšemei aso-
foyeli, dšeiñmañ kronkron, mañ ní akpō kwrā, koni

nyedšadše moni tšenye ke-dše dun le mli ke-ba ledientše enakpe la le he le hianiifemoi le.

1 Petr. 2, 9.

125. Nakai nychāa nyela atsoa ye gbomei ahie, koni amena nyeniikpakpai aniifemoi le, ni amewo nyetše ní yə níwei le hie nyam. Mateo 5, 16.

126. Edsake no pe, ní gbomo dūo le, no non eekpa hū; koni moni dūo nii ye ledientše ehelo le mli le, ehelo le mli ekpa fitemo ke-dše; si moni dūo nii ye mumo le mli le, mumo le mli hū ekpa nango wala ke-dše. Si noni wofeo ekpakpa le, nyekahāa mītoawo, edsake ledientše ebeyino le wobakpa hū, kedši wogbedee le. Gal. 6, 7-9.

Nontšo le niyenii.

127. Nyebaā miñō, nyefē ní etonye ni nyedšatsuii fenyē le, ni mahānye hedšomo: nyenōa mipā le nyenmea nyeno, ni nyekasea ye mihe, si mimli dšo, ni mi-baā mihe si ye mitsui mli; ni nyeana hedšomo nyebā nyesusumai le. Edsake mipā le nō, ni midšatsu le etsii. Mateo 11, 28-30.

128. Dšomo kpulu le ní wodšo le, ani dsee Kristo lá le nanyobo le ni? Abolo ní wokūmo le, ani dsee Kristo gbomotšo le nanyobo le ni? Edsake abolo kome, gbomotšo kome dši woyi pi le, edsake wofē woyeo abolo kome le eko. 1 Korint. 10, 16. 17.

129. Ši šiiabo ní nyeyeo neke abolo ne ni nyenuo neke kpulu ne hū le, nyedšadše Nontšo le gbele le nyetšo ke-yaā beyino ní eeba. Nohewo le, mofemo ní yeo neke abolo ne ni enuo Nontšo le kpulu le, boni esaa le, etō Nontšo le gbomotšo le ke elá le no. Ši gbomo aka ledientše ehe, ni neke eye abolo ne eko, ni enu kpulu ne eko; si moni yeo ni enuo

bɔni ɛsaa lɛ, kɔdʒomɔ mon ɛyeɔ ai enuo chää ehe,
edʒake ebuu Nontʒo lɛ gbomotʒo lɛ. 1 Kor.11, 26-29.

Nyoŋmo tʒūdʒi.

130. Ehā meikomei tʒōmɔ bofoi, ni meikomei gbaloi,
meikomei hū sanekpakpadʒadʒeloi ni meikomei hū
nɔkweloi ke tʒōloi, koni anō-sa hetʒeloi lɛ hā sōomɔ
niitʒumɔ ke Kristo gbomotʒo lɛ tīā. Efes.4,11.12.
131. Nohewo lɛ Kristo woyeo bofo wohāā, take bɔni
Nyoŋmo tʒōɔ wɔmli ni ewieɔ etʒōɔ lɛ: wɔkpaā fai
wohāā Kristo, ake nyehāā akpātāanye ke Nyoŋmo
teŋ. 2 Korint. 5, 20.

Niitʒumɔ fɛ niitʒumɔ hewo wiemoi.

132. Mofɛmo bɔni Nontʒo lɛ etʒele chā lɛ, nakai enyie.
1 Korint. 7, 17.
133. Kɛdʒi moko ni sōmɔɔ lɛ, edʒe nyɛmɔ ni Nyoŋmo
droɔ lɛ mli; koni anō nii fɛ awo Nyoŋmo hie nyam
ye Iesu Kristo hewo, mo nō ni dʒi anumnyam lɛ
ke hewale lɛ ke-yaʒiɔ nanɔi ananɔi lɛ! Amen!
1 Petr. 4, 11.

Nɔkweloi, sanekpakpa lɛ dʒadʒeloi ke tʒōloi.

134. Agbene dʒa ake nɔkwelo lɛ ahi ʒi, bɔni anyɛn ata
ehe, nā kome wu, hieʒikālo, moni yo dfeŋmɔ ni sa,
moni baā edʒen dʒogbā, gbɔfelɔ, moni le tʒōmɔ,
dʒee dānulɔ, dʒee mo yilo, dʒee kpekpefelɔ, ʒi mon
moni feɔ kpō, moni bee, moni sumɔɔ ʒika, moni
yo bii toiboloi ke nii ni sa lɛ fɛ; ʒi kɛdʒi moko
lee bɔni eye ledientʒe ewe nɔ onukpa chā lɛ, te
afe teŋ ni edfeŋ Nyoŋmo asafo lɛ nɔ?
1 Tim. 3, 2-6.
135. Edʒake dʒa ake nɔkwelo lɛ aye bem, gbɔfelɔ, moni
sumɔɔ ekpakpa, moni dfeŋmɔ esa, dʒalo, moni hie

yo nyam, moni hie kā ši; ní hieo tsōmo le na
 wiemo ní fi ši šinn le mli, koni enyē ewie etšō
 mei ye niitsōmo ní tšāā mo le mli, ni mei ní kūo
 wiemo na le hū, ekā amehie. Tit. 1, 8. 9.

Soleloi ke mei ní boq wiemo le toi.

136. Ši wombanye, anyemimei, ake nyelea mei ní tšuo
 nii ye nyeten ni ameyeo nyeno onukpai ye Nontšo
 le mli ni amewieo ametsōonye le, ni nyebuaame
 naakpa dientše ye suomō mli, ye ameniitšumō le
 hewo. Nyehia ši ye hedšole mli ye nyeten.

1 Tes. 5, 12. 13.

137. Nyeboa nyetsōloi le atoi, ni nyebaā nyehe ši nye-
 hāāame; edšake ame le, amebu nyesusumai le
 ahe, ake mei ní ahā he akontabū; koni ameke mīše
 afe nii ne, ši dšee ke ntšoidōmo: edšake kule enē
 ehin hānnye. Hebr. 13, 17.

Noyeliloi.

138. Nohewo le, nye mantšemei! nyeyosea,
 Nyekplēa kāmō hū, nye šikpoñ nō kodšoloi le!
 Nyesōmoa Iehowa ke gbeyešemo,
 Ni nyemli aflianye ke hekpokpomō! Lal. 2, 10. 11.
139. Nyedšiea nyeniifonfemōi le ke-dšea mihie,
 Nyefōa efonfemō!
 Nyekasea ekpakpafemō,
 Nyetaoa kodšomō segbe,
 Nyedšadšea moni awale yi le sane,
 Nyeyea awuisā sane,
 Nyefāa okulafo he! Ies. 1, 16. 17.
140. Fāmō hī ní yo hewale ye man le fē mli, mei ní
 šeo Nyonmo gbeyē, ní dši hī anokwafoi, ní hīo
 hiedšomō; ni owoame akpeiatšemei, ohahaiatšemei,

nyoñmaienumogenumo-atšemei, ke nyoñmanyonmai-atšemei ye amenō: ni ohā amekodšo mañ le befēbe.

2 Mose 18, 21. 22.

141. Okakōdō kodšomō: Kakwe mei ahietsei, ni okañō nyōñnii hū; ši nyōñnii le lilaā ñaloi ahienmeii, ni añō dšaloi asādši ahie abumō ši. Dšalesane, dšalesane otii! 5 Mose 16, 19. 20.

142. Nyekwea noni nyefeo le ní ahia; ši dsee gbomei nyekodšo nyehā; ši Iehowa mon, moni fata nyehē ye kodšomō sane le mli le. Ni agbene Iehowa he ñmiñmi ahi nyenō; nyebua nyehē ni nyefea; ši Iehowa, wo-Nyoñmo le, kōtōmpoo ke hieiañkwemo ke nyōñnii ahemo be eñō! 2 Kron. 19, 6. 7.

Mei ní yō mei ašiši.

143. Susuma fē susuma aba ehe ši ahā noyeli ní yō hegbe ke-yeo nō le. Edšake noyeli ko be, ake dša noni dšē Nyoñmo ñō, ši noyeli ní yō le, Nyoñmo esa eto. Beni afe ní mofēmo ní kūo noyeli le na le, ete ši eši noni Nyoñmo eto le, ši mei ní teo ši nakai le, aná kodšomō ahā amedientše amehe. Edšake lumei le, dsee niitšumoi kpakpai ahe gbeye dšame, ši mon niitšumoi fōdši anō. Ši kedši osumōo noyeli le gbeyešemo le, femo ekpakpa, ni ooná yidšiemō ye eden; edšake Nyoñmo sōolo dšile ye obewo, koni ahi ahāo. Ši kedši ofe efoñ le, še gbeye! edšake dsee yaka ehieo tši le; edšake Nyoñmo sōolo dšile ke moni ke mlifū toō moni tšuo niifōdšianii le nō owele; hewo le edša ake wobaā wohe ši, dsee mlifū le hewo keke; ši mon heniilē hewo hū. Edšake nohewo nyetšuo onia hū le; edšake Nyoñmo mañ-niitšuloi dšame, ni neke nii ne non nō ameyeo.

Rom. 13, 1-6.

144. Nohewo hū nī nyeke nyehe ato gbomei adebo fē adebo le šisi ye Nontšo le hewo, mantše moni yeo no le šisi dšio, lumei nī etšu nī ameto efonfeloi ahe owele šī amedšie ekpakpafeloi ayi le ašisi dšio.

1 Petr. 2, 13. 14.

Wumei.

145. Nye wumei, nyesumoa nyedientše nyenāmei, take boni Kristo hū sumo asafo le. Efes. 5, 25.
146. Nye wumei, nyesumoa nyenāmei, ni nyemli akadsoa ye amenō. Kol. 3, 19.
147. Nakai non kē nye wumei le, nyeke nyenāmei ahī šī ye niilē na, nī nyeke wō awoa yō le, ake nō nī he waa tūtu ko, gbūiabo nī wala dromo nanemei wofasei dšiamē hū, koni akatšimo nyesolemoi le agbe. 1 Petr. 3, 7.

Nāmei.

148. Nye yei le, nyedientše nyewumei le nyebaā nyehe šī nyehāa, tamō boni nyefeō nyehāa Nontšo le; edšake wu le dšī nā le yitšo, take boni Kristo hū dšī asafo le yitšo le. Efes. 5, 22. 23. Kolos. 3, 18.
149. Nakai non kē yei le ke amehe ato amedientše amewumei le ašisi, koni, ke meikomei hū boo wiemo le toi le, ametšo yei adšenbā le no, nī ašī wiemo le anāame kē, ake nī amekwe nyedšenbā nī he tše ye gbeyešemō mli le. Ni dšee yei le ahe yigbo ke šikawō ke atadewō afe amewulamō, šī mon amētšuiian gbomo nī anō-te le, ye mumō nī mli dšo nī efe diō le nī nī fiteñ le amli, noni dšra wa ye Nyoñmo hie le. Edšake nakai nī sa le yei kroñkroi le hū nī hie kā Nyoñmo no le wula amehe, nī ameke amehe to amedientše amewumei ašisi le.

1 Petr. 3, 1-5.

Foloi.

150. Ni neke wiemoi ne ní mí le miwooo he kitā ùmene
le akā otšui nō, ni odšo amēna ohā obii le, ni owie
amehe, bení otaii owe le, ni bení onyieo gbe le nō
le, ni bení okāā ši, ni bení oteo ši le. 5 Mose 6, 6. 7.

151. Kakāmā gbekē kāmō ko;
Edšake kedši oyile ke tšo le, egboñ;
Bo le, tšo oke yile ko:
Ši esusuma le, odšiele ke-dše gbohiadše.

Abei 23, 13. 14.

152. Moni tšio etšo na le, enyee ebi!
Ši moni sumoole le, etšoseole mrā mli.

Abei 13, 24.

153. Yi obi bení nobiekāmō yō le! Abei 19, 18.

154. Nye tšemei, nyekawoa nyebii amlifū tūtu, ši nyelea-
ame ye Nontšo le tšosemo ke nawō le mli moñ.
Efes. 6, 4. Kolos. 3, 21.

Gbekēbii.

155. Nye bii, nyeboa nyefoloi atoi ye Nontšo le mli,
edšake ene dša. "Wo otše ke onye", no dši klen-
klen kitā ní hie ši wō ake: "Koni ahī ahāo, ni otše
ye šikpoñ le nō" le. Efes. 6, 1-3. Kolos. 3, 20.

156. Moni kpātāā etše hie ni ewoo enye foi le,
Bi ní woo hie gbele ni eboō ahora ni. Abei 19, 26.

Tšudši, weyei, apafoi ke niitšuloi.

157. Webii, nyeke nyehe atoa nyenontšomei ašiši ye
gbeyešemo fē mli, dšee nontšomei kpakpai ke mli-
hiloī keke, ši moñ meikōdōdši ašiši hū. 1 Petr. 2, 18.

158. Nye tšūdši, nyeboa nyenontšomei ye helo na le atoi
ke gbeyešemo ke hekpokpomo ye nyetšuii akroññ-
femo le mli, take Kristo le; dšee ke hienmeii anō

sōomo tamō mei ní saā gbomei ahie lẹ, ̀̀si tamō
 Kristo t̄s̄ũd̄si ní feo Nyōmō suom̄on̄anii lẹ kẹ-d̄s̄e
 am̄esusuma mli kẹ t̄s̄uid̄s̄ūrō, ní sōmō Nont̄s̄o lẹ ni
 d̄see gbomei, ní lẹo akẹ nō ed̄s̄ūrō non̄ ní mof̄emo
 feo lẹ, no non̄ nyōmō aawole yẹ Nont̄s̄o lẹ n̄ō, t̄s̄ũlō
 d̄s̄ile d̄siō, alo eheh̄ielō d̄s̄ile d̄siō.

Efes. 6, 5-8. Kolos. 3, 22.

Štat̄š̄emei.

159. Ni nye nont̄s̄omei, nii nẹ pẹ nyefea nyeh̄āa nyet̄s̄ũ-
 d̄si ni nyef̄ōa hegbeyewō, akẹ ní nyele, akẹ nye-
 keame f̄ē nont̄s̄o h̄ũ yẹ, yẹ n̄weii lẹ, ni hieankwemō
 ko bẹ en̄ō lẹ. Efes. 6, 9.

160. Nye nont̄s̄omei, noni d̄s̄a gbẹ kẹ noni feo pẹ lẹ
 nyen̄ō-h̄āa nyet̄s̄ũd̄si lẹ, ni nyelea, akẹ nye h̄ũ
 nyeye nont̄s̄o yẹ n̄weii. Kolos. 4, 1.

Oblah̄i kẹ oblayei.

161. Nyekah̄āa alakaānye! Adfaman̄bol̄oi lo wond̄sal̄oi
 lo gbl̄ank̄ũol̄oi lo mei ní kẹ am̄edient̄s̄e am̄ehelo
 feo yakayakanii lo h̄i ní kẹ am̄eh̄e feo yakayakanii
 lo d̄s̄ul̄oi lo hiek̄ōl̄oi lo d̄āt̄ol̄oi lo mei ad̄s̄el̄oi lo
 amim̄yelil̄oi yen̄ Nyōmō mant̄s̄eyeli lẹ n̄o kwr̄ā.

1 Korint. 6, 9. 10.

162. Nye oblahi, nyeke nyehe atoa onukpai lẹ āsīsi.

1 Petr. 5, 5.

Okulafoi.

163. Ši moni d̄si yō okulafo leleñ ní ef̄e ekome tō lẹ,
 en̄ō eh̄ie ef̄ō Nyōmō n̄o, ni eh̄iō faikpam̄oi kẹ
 s̄olem̄oi ahe nyōn̄ kẹ fane. Ši moni boō awof̄i lẹ,
 egbo beni eh̄ie k̄ā lolo lẹ. Ni nii nẹ of̄āame, koni
 akaná am̄eh̄e sane ata. 1 Tim. 5, 5-7.

Nyoñmo mla le šišidšē.

164. Sumo Nontšo, o-Nyoñmo le, ye otšui mū le fē mli
ke osusuma mū le fē mli ke odfeñmo mū le fē mli!
Ene dši kitā ní dši tšutšu nō, ni edši ewulu hū.
Ši noni dši enyo le tamō no ake: Sumo onanyo,
tamō boni osumoo bodientše ohe! Kitāi enyo ne
no mla le ke gbaloi le fē tšotsoro. Mateo 22, 37-40.

Sanekpakpa le šišidšē.

165. Neke Nyoñmo sumo dše le, ake enō ebi kome ní
afo le ehā, koni mofemo ní heo eno yeo le hie
akakpātā, ši enā nano wala moñ. Ioh. 3, 16.
166. Anokwa wiemo ní sa ake aňōo kwrā le ni, ake
Kristo Iesu ba dše neñ eba ešafeloī ayiwalaheremo,
mei aten ní mi le midši klenklenmo; ši kēle ene
hewo ni anami mōbo, koni mimli tšutšu ni Iesu
Kristo atšō edfeñmo ní se tšeo le ye, ni aňō-to
okadi ahā mei ní bahe eno amēbaye ní amēnā
nano wala le. 1 Tim. 1, 15. 16.

Hefatamo.

Solemoi srotoi.

I. Lebi faikpamo.

Ehi ake ada Iehowa ši
Ni ala ahā ogbei, bo Nweinyo, le!
Ake agba omlihile le lebi,
Ke onokwayeli le nyōñnyon fē. (Lal. 92, 2. 3.)

O Nontšo Iesu! dšomomi nmenē, ni okwemi no
dšogbā, ni oba miyi ke-dše ešai fē mli! Amen.

Mĩndao ši, mi-Nontšo Iesu, ake ohā miwo dšogbā.
Hāmi tšui kpakpa, ni mañō-wo mitše ke minye ke
mitsōlo ke mei fē, ni masumo bo, mi-Nontšo Iesu, koni
maye okitāi le anō! Amen.

II. Gbeke faikpamo.

Mi-Nontšo Iesu! kwemomi no nyō neñ ni oke mihe
ešai fē ofami, ni ofemi gbekē kpakpa ye esuomō le
hewo! Amen.

III. Niiyēnii ahe faikpamoi.

Hienmei fē hienmei po mikweo gbe,
Ni bo onōo ameniiyēnii ohāāame ye ebe le mli!
Fā ofāā online kpo ni ohāā
Nofēno ní hie kā toō ke nii ní saā ehie le!
(Lal. 145, 15. 16.)

Mitše ní yō ūwei! dšomō niiyēnii ne no, koni maná
hewale, ni mīke dao ši dšogbā! Amen.

Niiyēnii ase šidā.

Nyedaā Iehowa ši, edšakeši ehi:
Edšake nano emlihile yaā. (Lal. 118, 1.)

Mi-Nontšo Iesu! ohāmi nii miye, mindao ši! Amen.

WADŠEMO-WOLO

ní tšōo

Bō ní awadšeo Kristofoi gbekebii
ní abanōame awo Nontšo niyēnii lē yeloi lē atēn
ke amehemo-ke-yeli dšadšemo ye asafo lē hie lē.

CONFIRMATION-BOOK,

used at

the Reception of Christian Children
among the Communicants of the Congregations
of the Basel Evangelical Mission on the Gold Coast;
in the Gā or Akra Language.

1866.

Revised 1874.

Wadšemo gbena.

Wodše šiši ye Nontšo le ní fe níwei ke šikpon le gbei amli! Amen.

Nye mei ní asumoonye ye Nontšo le mli! Gbekebii ní yo bie ne ní tšō baptisimo le nō amená Nyoñmo dromo ní yo lesu Kristo mli le tamowo non kē le ana bakpe ši ye bie ne, koni ameke amehe atšō ame-Nontšo ke yiwalaherelo le ni amekpāñ amebaptisimo kpāñmo le ehē ye Kristo asafo ne hie. Atšōame sanekpakpa anokwale le dšogbā, ni ame le walaheremo gbe le; ni agbene amesumoo ni ametaoo ake amená Nontšo dšomo le fē ní enō-hā esafo le, ni ameke Nontšo niyēñū le hū ke ameyiwalaherelo le afē ekome ye anokwale mli. Ake noni amesa amehe ameto, ní amehā mofēmo ní biōame amenohiekāmo ní yo amemli le šiši le heto hewo le, amebadšadše wosafo le hemo-ke-yeli ní yo ame hū amemli le ametsō faññ ye Nyoñmo ke Kristo asafo ne hie, ni amewo ši ake ameaye amebaptisimo-kpāñmo le nō dšogbā. Nohewo le mikpa nyefē fai ye Nyoñmo gbei amli, koni nyeke Kristofoi asuomo abo gbekebii dšudši ne ahemo-ke-yeli dšadšemo ke šiwo le toi, ni nyedšie nyemusun fē nyesole nyehāame, ake Nyoñmo ke Emumo kronkron le awadše niitšumo kpakpa ní eboi ye amemli le ni egbe na!

Wosole!

Woiwei-tše! Otsō baptisimo le nō ohe neke gbekebii ne ye bodientše ke obi Iesu Kristo ke Mumō kronkron le nanyobo le mli, ni odroame ni okweame ke-baši be ne, ni ohā amená nano yiwalaheremo le amele: Womikpao fai, hā ešārā obi Iesu Kristo hewo ni oke odromo akwe neke gbekebii ne anō! Hā amehie atše ke yiwalaheremo niilē, ní Omumō kronkron le dromo niikēnii le afa ye amemhi, ke nā ke nālē mumō, nāwō ke nyēmo mumō, niilē ke Iehowa gbeyešemo mumō fē, ni owaame ye owiemo niilē ke toibō mli, koni, beni yi ayawula ši le, amená nano wala ye wo-Nontšō Iesu Kristo hewo, mo non ní ke bō ke Mumō kronkron le dši anōkwa Nyoñmo kome ní hio ši yeo mañtše ke-yasio nano le! Amen!

“Nyoñmo hedšole ní fe dfeñmo fē le ato nyetšuii ke nyedfeñmonii le ye Kristo Iesu mli!” Amen.

Gbekebii ní asumoonye! Agbene nyedšadšea nyehemo-ke-yeli sane le nyetšōa ye Nyoñmo ke Kristo asafo ne hie!

(Agbene anō bimoi ní nyie se le abi gbekebii ke-dše klenklenmo le nō ke-yaši nagbēmo le nō ekome-kome, ni amehāā hetō nakai non; ni fe se le abioame šikome.)

Hemo-ke-yeli Dšadšemo

ní

gbekebii ní abawadšeame dāni amebaye Nontšo le
niyēnii le tšutsu le adšadše atšō asafo le.

1. Bimo: Meni sa ake gbomo abo he moden titri
ye neke wala ne mli?

Heto: No dši ake eená nano wala le he anokwa
hienokāmo, take Kristo ke le: "Nyetaoa Nyonimo
mantšeyeli le ke edsale le tšutsu, ni ake nii ní
hiaānye le fē afata he ahānye!" Mat. 6, 33.

2. Ani dsee gbomei fē kwa yo neke hienokāmo ne?

Dsee mokomoko ake dša anokwa Kristonyo keke,
ye Kristo kemo le na, ake: "Dsee mofemo ní
keomi ake: Nontšo, Nontšo! le abote nwei mantše-
yeli le mli; ši mon moni feo mitše ní yo nwei
le suomonanii le." Mat. 7, 21.

3. Namo dšio?

Kristonyo dšimi.

4. Meni no wotšōo wofeo Kristofoi?

Dsee gbomotšo fomo ní Kristofoi fowo le lo yo ní
woke Kristofoi yo le dši: ši he ní wofeo Kristo
woyefo le ke baptismo ní akewo woo Kristo mli le.

5. Abaptisi bo hū ye ogbekebiiaši, lo?

Hē, abaptisimi awo Nyoñmo, Tše le ke Bi le ke Mumō kroñkroñ le gbei amlī. Neke mlihile kpe-tenkple ne hewo le midšie Nyoñmo kome ni dši Tše le ke Bi le ke Mumō kroñkroñ le yi, ni madale ši ye benebe le mli ke-ate nano.

6. Meni dši baptisimo le?

"Baptisimo dši sakramento (nō kroñkroñ) lo Nyoñmo wiemo ke okadi, noni Nyoñmo, tše le, ke Iesu Kristo, ebi le, ke Mumō kroñkroñ le nō yeo odase, ake eefe Nyoñmo mōbonale ehā mo ni abaptisiole le, ni enumnyam kroññ le na le eenō ehe ešai le fē efale ye Iesu Kristo hewo, ni ekele fe ebi ke nwei nii le fē yelo."

7. Meni ake-baptisio?

Ake nu ke mumo, ye Kristo kemo le na ake: "Kedši afoō moko ke-dšee nwei, ke-dšee nu ke mumo mli le, enyēn ebote Nyoñmo mantšeyeli le mli." Ioh. 3, 3. 5.

8. Me senamo woyo ye baptisimo le mli?

Eyewo anokwa, ake Nyoñmo edrowo, eke wōhe ešai efawo, ekewo efe ebii ke nano wala niyeloi, boni Paulo ke: "Nyoñmo mōbonale na le ehewoyiwala, ake noni ekewo tšō ehēfomo hedšū ke Mumō kroñkroñ ehēfemo le mli le, mo hū ni efose efie wōnō babao ye Iesu Kristo, woyiwala-herelo le, hewo, koni boni abuwō bem ye le non edromo hewo le, wotšōmo wofasei hū ye nano wala nohjekamo le na. Anokwa wiemo ne!

Tit. 3, 5-8.

9. Meni Nyoñmo wiemo sa keo ake baptisimo le dši?

Petro ñmā ake: "baptisimo ní ahereo woyiwala ye mli le edsee helo he mūdši dšiemō; ši mon edši heniilē kpakpa bimo ní enō-bio Nyoñmo ye Iesu Kristo šitē le hewō." 1 Petr. 3, 21.

10. Aso bele Nyoñmo keo ekpāñ ye baptisimo kroñkroñ le mli?

Hē, ši Nyoñmo Ofe le ewomi ši, ake eefe Nyoñmo ke tše drolō ehāmi; ni mi hū mikwa abonsam ke eniitsumoi ke dšēnbā fē, ke dšēñ foñ ne hewō ke hetšōmō, ke helo sēdi foñ fē, ni misa minō-fō minō ake masōmō Nyoñmo ke mi-Nontšo Iesu miwala gbiiabō fē.

11. Nohewō le menī Nyoñmo taoō ye ohe ye neke baptisimo kpāñmō len?

Etaoō ake miyeolē anōkwa dā ake ebi, take boni Nyoñmo hū kweo kpāñmō ne nō ni eyeomi anōkwa dā ni eeye ešiwai le fē nō pepepe le. Nohewō le esami ake midšieo mimusuñ mifeo neke kpāñmō ne ehē dā, ši titrī le befēbe ní miyāā Nontšo niyēnii le yeli le, ni makwē no nō matao mišihile mli masa pe, ni makwa efoñ fē, ke nišānii ní misumōg pī titrī le.

12. Bele gbiiabō ní mei ní amebaptisimo le se le ní amehio ši šinñ ye hemo-ke-yeli le mli le keke dši Kristofoi anōkwafoi hewō le, menī dši Nyoñmo nō hemo-ke-yeli le?

No dši ake woleo Nyoñmo, ni wöheo ewiemo woyeo, ni wodañole wōke wōhe fōo eno kwrā.

13. Namō dši Nyoñmo ní ahe eno aye le?

Nyoñmo dši mumō ní aboolē, ši eye dā, ni eye

hewale ye nii fiā nọ, eye hefēhe, ele nii fiā, edši nā fē yitšo, edša, ehe tše kronkron, edši anọ-kwafo, emli hi ni enaā mọbo.

14. Ani nyoñmoi pi yọ?

Dabi, Nyoñmo kome pe yọ, boni Mose ke ake:
 “Bo toi, Israel! Iehowa, wọ-Nyoñmo le, dši Iehowa kome.” 5 Mos. 6, 4.

15. Ši Nyoñmo kome ne mli mei enyie yọ?

Mei ete: Tše le ke Bi le ke Mumọ kronkron le.
 1 Ioh. 5, 7: Mei ete dši mei ní yeọ odase ye
 ñwei le: Tše le, wiemo le, ke Mumọ kronkron
 le, ni mei ete ne ekomeñ. Mat. 28, 18–20.

16. Meni odsadšeọ ake oheọ oyeọ ye Tše Nyoñmo le he?

“Miheọ Nyoñmo ní dši Tše Ofe le ke ñweii ke
 šikpon felọ le nọ miyeọ.”

17. Šišidše le, Nyoñmo bọ gbomo hū, lō?

Hē, “Nyoñmo bọ gbomo ye esubañ le nọ: Nyoñmo
 subañ le nọ ebọle ye.” 1 Mos. 1, 27.

18. Ani wọhie Nyoñmo subañ ne lolo?

Dabida! wọladšele ye kleñkleñ eša-mligbemo leñ.
 1 Mos. 3.

19. Wọkleñkleñ-fọlọi ašigbemo le kewọ te nēgbe?

Ekewọ ba eša mli, ni eša hewọ le wọba Nyoñmo
 mlifū ke abonsam ke gbele hewale šiši. Rom.
 5, 12: “Gbomo kome nọ ni eša le tšō ke-ba dše
 leñ, ni eša le nọ gbele le tšō ke-ba; ni neke ni
 gbomei fē mli ni gbele le tšō ke-foñ, no nọ ní
 amefē amefē eša ye le.”

20. Eša dsi me?

Eša dsi noni edšaa gbe, alo Nyonmo mla le notō mō le. 1 Ioh. 3, 4.

21. Eša srotoi enyie yo?

Srotoi enyo: klenkleinnō le dsi eša ní ake-fowo; noni tia enyo le dsi wōdientše wōhe-eša ní wōfeo.

22. Meni dsi fomōn-eša le?

No dsi gbomosu fitemo ni ake-fole le, ke nōfon sedī ní dšedseole le. Ioh. 3, 6: "Noni afo ke-dše helo mli le, helo dsi." D. lal. 51, 7.

23. Ši meni dsi wōdientše wōhe-ešai ní wōfeo le?

Nofēno ní dše wōfomōn-eša le mli, mligbe dfeñmōi ke sedii fōdši dšio, lo hiegbe su ke bañ ke dšenbā, wiemōi ke niitšumōi dšio. Mat. 15, 19: "Tšui mli ní efoñsusumōi, mei-agbē, gblāfitemōi, adfamanbōi, dšui, amale-odaseyelii ke musubōi dšeo."

24. Ke afō noni hī femo le, no hū dsi eša, lo?

Hē, no hū dsi eša šī; edšake dšee ake wōfō efoñ-femo keke ni Nyonmo taoō ye wōdeñ, šī moñ etaoō ake wōfe ekpakpa hū. Iak. 4, 17: "Moni leo ekpakpafemo, ni efee le, eša dsi no hāle."

25. Srotoi enyie ni adšaa wōdientše wōhe-ešai le amli?

Sro gbodšomō-eša ní akwaa afee, ni asan sro hie-ke-hekāmō eša ní akwaā afeo.

26. Meni dsi gbodšomō-eša?

No dsi ake Kristonyo anokwafo hie kāā he ni dšee

kwā ekwa ní eši etšitsi efe eša ko; ši lē ni elee
be alo ehenokwemo, ni tōmo ko ebadšele trukā,
ši nakai tōmo le doōle ni efaā ehe. ni efō femo le.

27. Ši meni dši hie-ke-hekāmo eša?

No dši ake gbomo le ake noko dši efon le, ni kēle
kwā ekwaā ni ešio etšitsi efeo.

28. Me nyōmowō sawo ye neke ešai ne ahewo?

Nokonoko esaawo, ake dša Nyōmo mlifū ke fobū,
ke be ne mli nyōmowō fon sroto pi, ke abon-
samiadše nano amanehulū. Rom. 6, 23: "Eša be
nyōmowō dši gbele."

29. Namō edšiewo ke-dše neke amane nen?

Iesu Kristo ní nō ehe ehā ye mei fē akpōmo hewo
le. 1 Tim. 2, 5. 6.

30. Namō dši Iesu Kristo le?

Le dši Nyōmo bi ní edši anokwa Nyōmo ni esa
etšō anokwa gbomo hū ye mokome ní anyēn mli
agbla len.

31. Meni odsadšeo ake oheo oyeo ye Iesu Kristo he?

"Miheo Iesu Kristo, Nyōmo binu kome ní efo le
ní dši wo-Nontšo le nō miyeo: moni anōle ho
ke-dše Mumō kronkron len, ni oblayo Maria le
fole; ni ena amanehulū ye Pontio Pilato ying, ni
asenle, egbo, ni afule, ekpleke ši ke-te gbohia-
dše, gbī ní dši gbī ete le ete ši ekoñ ke-dše
gbohī atēn; ete nwei, ni eyata ši ye Nyōmo ni
dši etše ofe le ninedšurō nō; dšei eedše eeba ni
ebakodšo mei ní hie kāmō ke mei ní egboi le."

32. Meni onō-tšō ake Iesu Kristo dši anokwa Nyoŋmo ní Tšē le fōle ke-dše nano?

Nmāle kronkron le yeo he odase faññ: atšēle Nyoŋmo dientše bi kome ní efo, Rom. 8, 32; Ioh. 3, 16; ni asa atšēle "Nyoŋmo ní yo nii fiā no ní adšōōle ke-yašio nano le", Rom. 9, 5; ke "anokwa Nyoŋmo ke nano wala le". 1 Ioh. 5, 20.

33. Ši meni Nyoŋmo bi Iesu ne efe alo ená ehāo hewo ní otšēle okpōlo le?

Klēnklen le egbe mla mū le fē noyeli na ehāmi, ni asān noni dši enyo le ena amanehūlū ni egbo ye seŋmotšo le no ehāmi. Paulo nīmā ake: "Anōle ahā ye wotōmōi le ahewo, ni atele šī ekoñ ye wobembū le hewo." Rom. 4, 25.

34. Meni Kristo ke etoibō ke emanehūlū le ená ehāo?

Noni ená ehāmi dši ake ehewo ni Nyoŋmo droŋmi ni eke mihe ešai fē faāmi, ni ebuŋmi bem ake dšalo ke esuomōbi, ni ehāāmi nano wala ke hedšole.

35. Meni oke-nāā nii ní Kristo ebaná le eko?

Mike anokwa hemo-ke-yeli ní hie kāā mōo mli.

36. Meni dši anokwa hemo-ke-yeli ne?

No dši ake midšieo mimusuñ mike mihie fōo Nyoŋmo no, ake etšō edromo ke noni Kristo fe ni ená le no eenami mōbo, ni eehemi ake ebi, ni eehāmi nano wala ke hedšole, take boni Kristo ke le ake: "Neke Nyoŋmo sumo dše le, ake enō

ebi kome ní afole ehā, koni mofemo ní heo eno yeo le hie akakpātā, ši ená nano wala mon. loh. 3, 16.

37. Ani okome onyē oke bodientše ohewale ahe Iesu Kristo no aye, lo?

Dabi, no le ebe mokomoko hewale mli. Etfake "moko nyēn atše Iesu ake Nontšo, ake dša Mumo kronkron le mli." 1 Kor. 12, 3.

38. Meni odšadše oke oheo oyeo ye Mumo kronkron le he?

"Miheo Mumo kronkron le no, ke Kristo asafokronkron kome ní yo hefēhe le, meikronkroi le ananyobo le, ke esai fā le, ke helo šitē le, ke nano wala le, miyeo."

39. Kole Mumo kronkron le hū anokwa Nyoŋmo dšile hewo ni oheo eno oyeo ne?

Hē, ake Nyoŋmo gbei ke esu ke eniitšumoi ke enumnyam hāāle ye ŋmāle kronkron leñ.

40. Kedši odše otšni mli ohe noni oke onabu dšadše oke le oye le, me senamo onāā ye neke hemo-ke-yeli ne mli?

Senamo ní mināā dši ake Iesu Kristo hewo ni atšōo neke hemo-ke-yeli ne no abumi bem ake dšalo ke mokronkron ye Nyoŋmo hie, ni anō Mumo kronkron akemi, ní misole mitše Nyoŋmo ake mitše, ni miba midšen ye ekitai le ana.

41. Bele me dši klenklen senamo ní onā ye ohemo-ke-yeli le mli?

Mibembū, ake Nyonmo ke mihe ešai faāmi, ni ebuo
 Kristo dšale le ehaāmi, ni ewoomi edromo le fē ši.

42. Ši me dši senamo ni dši enyo ni oná ye ohe-
 mo-ke-yeli ne mli?

No dši mikronkronfemo ke ehéfemo; etfakeši hemo
 ke yeli no atsōo akeomi Mumō kronkron dā, koni
 manyē makpa fai take bi, ni maba midšen boni
 sa Nyonmo hie.

43. Meni dši faikpamo le?

Faikpamo le dši ake wotšeo Nyonmo ni wobaāle,
 ake ehāwo niikpakpai, alo ake ebadšie efon ye
 wono, ye gbomotšo ke mumo gbefān.

44. Te solemo noni hi fe fē ni tšōwo boni wokpa
 Nyonmo fai dšogbañ?

Noni Kristo dientše tšōwo eke: "Wotše ni yo nwei!
 Ogbei le afe kronkron! omantšeyeli le aba! afe
 noni osumoo ye šikpon le no, take afeo ye nwei
 le. Hāwo nmenē wodā-nmā; ni oke wonotōmoi
 le afawo, tamō boni woke-faā mei ni tōo wono
 le; ni okewo akaya kā le mli; ši dšiemowo ke-
 dše efon le mli! Ši onō dši mantšeyeli le ke
 hewale le ke anumnyam le ke-yaši nano. Amen."

45. Te wosole ten?

Esa ake wosole ye Nyonmo hie ke hiešikāmo ke
 hefamo, tšui mli ke hiegbē hešibā, ke anokwa
 hemo-ke-yeli ke musundšiemō ye Iesu Kristo
 gbei amli.

46. Ke wosole neke le, me gbe wokweo?

Woyiwalaherelo dšurō le ke ake: "Lelen, lelen!

mikeonye ake nofeno he fai ni nyeakpa tse le
ye migbei ano le, eehanye! Ioh. 16, 23.

47. Si agbene ke Kristonyo mitao aba edsen dso-
gbā boni sa Nyonmo hie le, te eebale ten?

Dsee noni ledientse esumoo lo noni esusuo, ni asan
dsee boni dse nen niifemonii fōdši le yo hāā; si
mon boni Nyonmo sumoo ke boni emla le yo le.

48. Nēgbe Nyonmo tšōwo esuomonanii le ke emla
le ye?

Ye ewiemo le mli, take boni anmā ye kpānmo momo
le ke kpānmo hē le wodši le amli le.

49. Kemomi Nyonmo kitaī nyoñma ní yo mli le!

Eke: "Midši Iehowa, o-Nyonmo le, ní dšieo ke-dše
Mizraim šikpon le no ke-dše nyōdši awe le:

I. Kaná nyoñmoi krokomei ye mihie!

II. Kafe amagā ko lo noko ní tamō nii ní yo
ñwei, lo nii ní yo šikpon le no, lo nii ní yo
nu mli ye šikpon le šiši le ohā ohe: kadša-
ame ni kasōmōame hū; si mi, Iehowa o-Nyonmo
le, mi dši Mawu awunāyelo, ní woō tšemei
atōmōi anyōmō ke-tšōō bii ano ke-yaši yinōbii
ní dši ete ke mei ní dši edfe ní nyeomi le
ano, ni mināā mei akpei abo ní sumōomi ni
amebuo mikitaī le amōbo.

III. Kahie Iehowa, o-Nyonmo le, gbēi amli yaka-
yaka; si Iehowa ebuñ moni hieo egbēi amli
yakayaka le bem.

IV. Ohie ahi hedšomogbi le no, ní ohā ehe atše.
Gbii ekpa le otšu nii, ni ofe onii fiā; si gbi

ní d̄s̄i gbi kpawo l̄e d̄s̄i hed̄s̄omogb̄i h̄a Iehowa,
o Nyoñmo l̄e: no mli l̄e ok̄ats̄u niit̄sumo ko,
bo, lo obinu, lo obiyo, lo owenu, lo oweyo,
lo okoloi, lo ogbo ní ȳo ogboi l̄e amli; si gbii
ekpa Iehowa n̄o-fe n̄wei k̄e s̄ikpon k̄e n̄so k̄e
nof̄eno ní ȳo amemli, ni en̄o gbi ní d̄s̄i gbi
kpawo l̄e ed̄so ehe; nohewo ni Iehowa d̄so
hed̄s̄omogb̄i l̄e, ni eh̄a ehe t̄se l̄e.

V. Wo ot̄se k̄e onye, koni ogbii at̄se ȳe s̄ikpon
l̄e ní Iehowa, o-Nyoñmo l̄e, h̄año l̄e n̄o.

VI. Kagbe gbomo.

VII. Kabo adfamañ.

VIII. Kad̄su.

IX. Kaye amale odase ȳe onanyo hewo.

X. Ohie akak̄o onanyo s̄ia n̄o; ohie akak̄o ona-
nyo n̄a n̄o, alo ewenu lo eweyo, lo et̄sina lo
eted̄si, alo noko ní d̄s̄i onanyo n̄o!*

50. Meni d̄s̄i kitai nyoñma ne yit̄so?

Ataoo Nyoñmo suom̄o k̄e nanyo suom̄o ȳe mli.
Mat. 22, 37-40.

51. Meni d̄s̄i Nyoñmo suom̄o ne?

Suom̄o ní w̄oke-sumoo Nyoñmo l̄e s̄isi d̄s̄i ake w̄o-
buole ake ekpakpa fe nof̄eno, w̄oke w̄ot̄sui bōo
ehe, w̄osusuo ehe d̄a, w̄oleole fe nof̄eno, esaīa w̄ohie
fe nof̄eno, w̄oke w̄ohie h̄aüle kw̄r̄a, ni w̄obōo ew̄o
l̄e he mod̄en.

52. Meni d̄s̄i nanyo suom̄o l̄e?

Nanyo suom̄o ní w̄oke-sumoole l̄e s̄isi d̄s̄i, ake d̄see
anokwa k̄eke w̄oyeole, w̄ot̄aoole ekpakpa, w̄owieo
wiemoi k̄pakpai w̄ot̄s̄oole, w̄oke mišed̄sem̄o k̄e
k̄okobo k̄pakpa k̄e niit̄sumo ȳeo buaüle k̄e nii;

ši mon wõnmeo wõtšui ši wõhää egbõdšomo le hũ,
ni ke efe efon le, wõkää ehie bleõ ni wõtaoõ
etšakemo kpakpa ke eferemo.

53. Ke oke nii ne fẽ to oðšenbā he ni otao otšui
mli le, meni oheniilẽ tšõõo faññ?

Etšõõmi ake ešafelo kple dšimi ši, ni benebe ke
nang amane saami ake minyõmowõ.

54. Ši ohe ešai ne midõo, lo?

Hẽ, edõmi ke-dšẽ mitšui mli ake mife eša miši
Nyonmo, ni mitõ minokwa bõlo ke kpõlo ke mišẽ-
dšelo kpakpa le nõ, ni miwole mlifũ ke mlila, ni
asan dšee ake ni mihie kpa mihe nõ keke, ši
mihie kã he ni kwã mikwa hũ.

55. Aso õoná Nyonmo ni owole mlifũ ne dromo
le ekon?

Hẽ, kedši mifa mihe ni mitšake mitšui anokwale
mli le, eehemi ewo mli ekon.

56. Meni dši tšuitšakemo?

Tšuitšakemo dši ake wonää wõhe-ešai ye wõtšuiñ,
ni wõdšadšeo wõtšõ Nyonmo, ni gbii komei,
kedši he ndšra le, wõdšadšeo wõtšõ gbomei hũ,
ni wõfaã wõhe ye he, ni wõhio ni wõfõõ femo,
ni wõsa wõheo Iesu Kristo wõyeo, ni wõboõ
wõdšenbā samõ he mõden.

57. Ani enemei fẽ mli le ehiaao, ake owõõ ohemo-
ke-yeli hewãle hũ?

Ehiami, etfakẽ hemo-ke-yeli le eyõ ne, gbii komei
efaã ni emli waã ke ekã ke hienokãmo soññ; ni

gbükomei hū efaa ni emli waa, ni ñwanedšē,
gbeyešemo ke tšuífā pī futufutuo mli.

58. Meni ake-woo wohemo-ke-yeli hewale ye he-
hiamō mli, ni ašedšeo womi ye kā mli titri?

Wonontšo Iesu Kristo niyēnii le.

59. Meni dši wo-Nontšo Iesu Kristo niyēnii le?

Nontšo niyēnii le dši sakramento (nō kroñkroñ)
ke Nyonmo wiemo okadi, no mli ni Kristo nō
ogbomotšo ke elá dientše le ekeowo ye abolo ke
wein le non mli, ni enō-mā nō mi ehāwo, ake
woye wohe-ešai fā ke nano wala.

60. Meni Nyonmo wiemo keo ye Nontšo niyēnii
le ahewo?

“Wonontšo Iesu, nakai nyō len non ní atšō esegbe
le, ekō abolo, ni eda ši, ni ekūmo mli, ni enō-hā
ekaseloi le ni eke: “Nyehea nyeyea, ene dši
migbomotšo ní anō-hā ye nyehewo. Nyefea ene
ni nyenō-kaimi!”

Nakai non hū ewo kpulu le ye niyēnii ase, ni
eda ši, ni enō-hāame eke: “Nyefē nyenua eko;
edšake ene dši milá le ní dši kpānmo hē le nō
le ni anō-fie ši ahānye ke mei pī ye nyehe-ešai
fā hewo le. Nyefea ene, šiabo ní nyeanu le, ni
nyenō-kaimi!”

61. Meni onáä, oyeo ni onuo ye Nontšo niyēnii
le mli?

Abolo ke wein le mike-yeo Iesu Kristo anokwa
gbomotšo, ni minuo enokwa lá le, take boni
Paulo ke le ake: “Dšomo kpulu le ní wodšo le,

ani dsee Kristo lá le nanyobo le ni? Abolo ní wókūmo le, ani dsee Kristo gbomotšo le nanyobo le ni?" 1 Kor. 10, 16.

62. Namo ni asa Nontšo niyēnii le ato?

Asa ato Kristonyo fē Kristonyo ní nyēo ledientše ehe ekaä ekweo. 1 Kor. 11, 28: "Gbomo aka ledientše ehe, ni neke eye abolo ne eko ni enu kpulu ne eko!"

63. Meni dši modientše mohe kā-ke-kwemo?

No dši ake wotao wodientše wotsui ke woheniile mli ni wōkweo boni wotsuitsakemo, wohemo-ke-yeli ke wotoibō hē le yō hāā.

64. Te wōkaä wotsuitsakemo wōkweo ten?

No dši ake wotao womli wōkweo dšogba, ake woná wōhe-ešai le wole leleñ, ni wōdšadseo wōtšō Nyonmo, ni edoowo eyeo wotsui, ni wōhio, ni woyeo he nkomo kwrā, lo.

65. Te wōkaä wohemo-ke-yeli wōkweo ten?

No dši ake wotao wotsuii amli dšogbā wōkweo, ake woná Iesu Kristo wole leleñ, ni wōke wōhie kāā eniifemonii, esale ke edromo le keke nō, ni titri le ake wōbuo Nontšo niyēnii le boni sa, lo.

66. Te wōkaä wotoibō hē le wōkweo ten?

No dši ake wotao mli wōkweo, ake wōmā nō mi leleñ, ake wōdše ene nō wōnye eša ni wōše wōfō, ni wōba wōdšeñ boni sa Nyonmo hie, ni wōtšō Nyonmo dromo nō wōhī šī ye Nyonmo ke nanyo anōkwa suomō le mli, lo.

67. Me nyōmowō mēo mei ní esaa ni amētaoo amēmli amekwee, dāni ameyeo Nontsō niyēnii le?

Nyōnmo kodšomō, ši neke Paulo ka: "Moni yeo ni enuo boni esaa le, kodšomō mon eyeo ni enuo ehāā ehe, edšake ebuu Nontsō le gbomotšo le."

1 Kor. 11, 29.

68. Ši kedši oke tsuitsakemo ye Nontsō niyēnii le, meni onāā ye mli?

Ewo mihemo-ke-yeli hewale, ešedšeo miheniilē mī, eyeomi anokwa ye mihe-ešai fā hewo, ni ehāā mitšōo suomo ke wala hē hewale no mibaā midšen dšogba.

69. Namei nmēowo Nontsō niyēnii le he gbe?

Mei ní ake Nyōnmo wiemo le dšadšemō-ke-tsōmo mītšumō le ewo ameden le, ni amehie hewale srotōi enyo, no dši ake amehāā mei ní tšakee amētšui le ahe-ešai kaā ši, ni amekē mei ní tšakeo amētšui le ahe-ešai faāame le.

70. Namo ke neke hegbe ne hāāame?

Wonontsō Iesu Kristo dientše ní ke ekaselōi le ake: "Nofēno ní nyeafi ye šikpoñ le no le, aafi ye űwei; ni nofēno ní nyeafene ye šikpoñ le no le, afene ye űwei." Mat. 18, 18: Ni Nontsō Kristo sa eke: "Mei ahe-ešai ní nyeaño faame le, aňo-faame; ni mei ahe-ešai ní nyeke-ato le, aňo-to." Ioh. 20, 23.

71. Bele meni dši Nontsō niyēnii le yelōi heyelilōi le fē agbena ní saame?

Esa ake wokaie Nontsō Kristo ke egbele le, ni

wodšieo egbei le yi, ni woke wotšui ke wonii-femonii dale ši. Paulo ke: "Šiiabo ni nyeyeo neke abolo ne ni nyenuo neke kpulu ne hū le, nyedšadšeo Nontšo le gbele le nyetšoo ke-yaa beyino ní eeba." 1 Kor. 11, 26.

72. Tšōmomi noni oofe ní oodšadše Kristo gbele le dšogbā!

Beni miyaā Nontšo niyēnii le yeli, ke no se le, esami ake mike hemo-ke-yeli kweo Kristo señ-motšo no gbele le dšogbañ, ni midfēo no fitšofitšo, boni ewa hā miywalaherelo dšurō le, beni egbe mi ke dšēñ mū le fē he-ešai le, ni ena yiwalaheremo ehāmi ye ledientše egbomotšo afole ke elá šifiemo mli le.

73. Meni fataā neke gbele dšadšemo ke ehe susumo ne he lolo?

Etfakeši mihe ešai le edsie amane kple ke gbele ní dšra efō mi-Nontšo Iesu no hewo le, esami ake mihie akamē eša he doññ, ši moñ madšo ena foi ni mawyi ehe, ni asañ matsō miywalaherelo ke kpōlo le nō kwā, ni mahi ši ni mana amane ni magbo mahā ewō kome, ni ke mikā heni ehii ní mibagbo le, mike hiemē ke nyámō āke: Nontšo Iesu! bo ni mihie kāā mihāā, bo non mināā nō mihāā, ni bo non kē magbo mahā: migboō, mihie kāō, onō dšimi kwā: O Iesu! hāmi nanō wala! Amen.

(Kedši sādši ne ní gbekebii le hāā hetō ekomekome ne etā le, bele nii ní nyie se ne aňō-biame fē šikome ní amehā hetō:)

“Gbekebii ní asumoonye! agbene mibinye ye Nontso le ke Kristo asafó nẹ ní yẹ nyedšadšemo le he odase le hie, ake nyeke nyenabu ke nyetsui fẹ dšadšeo sane kpakpa ní nyeheo nyeyeo nẹ, ní nyewoo ši ake nyeaye he anokwa ye nyešihile gbii le fẹ mli, lo?”

Hē, edše wotšui mū le fẹ mli.

“Nyenkwa abousam ke eniitšumoi fẹ, take won-
dšamoi ke wontšumoi ke nii, dše nen hetšōmo ke yaka-
anumanyam ke emli sedinii le, ke helo sedinii hū, ní
nyekadi se ní nyekahā adšedšenye, lo?”

Hē, womikwa fẹ tfem!

“Nyenwo ši, ake nyeye Nyoŋmo, Tše le, ke Bi le,
ke Mumō kronkron le, anokwa ke-wula ši, ní nyebo
ewiemō le toi, ní nyefe esuomōnanii, ní nyeke neke hemo
ke yeli ke toibō nẹ ahī ši, ana amane ke-gboi, lo?”

Hē, wodšie womusun fẹ wonwo ši, ní Na-
nyoŋmo ke Emumō kronkron le dromō ke he-
wale le aye abuwō! Amen.

(Agbene gbekebii le atši aba okplō le hie ekome-
kome, ní osofo le ke eninedšurō afō ameyiteŋ
ekomekome ní eke:)

“Wonwei-tše le ahā Emumō kronkron le niikēnii
le afe ehē yẹ omli ní ehā afa, ní ewo ohemo-ke-yeli le
hewale, ní onyē obō Nyoŋmo suomō he modēŋ, ní onmē
otšui ši yẹ amanehulū mli, ní ohie amē nano-wala nohie-
kāmō le he yẹ wo-Nontso Iesu Kristo hewō! Amen.”

Nyhāa wosolea!

Nanyoñmo hewalo, tše mōbonalo! bo okome keke ni odšeo nibii ní hi ni esa ohie fē šiši ye wōmli, owoo hewale ke-gbeo na: wōnkpao fai wōnhā gbekebii ne: mōmō amemli ní awa: hā ní amehi osanekpakpa kron-kron le hemo-ke-yeli ke toibō le mli, ní amefe Kristo tšudši ni hie kā: nō Omumo le owoame hewale, ní amekatsō amaletsōmo lo helo sēdi ko nō amēdše anokwale ní amegba mli kpō amēke n̄mene ne he; dromōame ní amēdra ye nii fē mli ye Kristo ní dši wofē woyitšo le he, ni amēše edale afii le anō ye anokwa nā ke dšale ke hetšemo mli! Hā ní amēleo ke wō-Nontšo Iesu Kristo, osuomō bi le, ke Mumō kronkron le dšogbā ke-gbe na, ni amēke wiemo ke dšēnbā aye ohe odase ye ekā mli ye dšēnbii atēn, ni amētsō wō-Nontšo Iesu Kristo nine nō amēdšie odromō le yi babao ye asafo le mli! Amen.

Nyeke hedšole ayaā: nyedši mei ní Nontšo ní fe n̄wei ke šikpon le edšo le! Amen.

